UCHWAŁA NR XLV/313/18

RADY GMINY RADOMIN

z dnia 27 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Radomin na lata 2016 – 2023"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.[1]) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Radomin na lata 2016 - 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radomin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Janusz Wiwatowski

1Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017r., poz. 2232 i z 2018r. poz. 130.

Uzasadnienie

Rewitalizacja to szeroki proces przemian społecznych, przestrzennych i ekonomicznych na obszarze, znajdującym się w kryzysie. Jej celem jest ponowne przywrócenie do życia zdegradowanej części Gminy oraz uzupełnienie jej o nowe funkcje.

Lokalny Program Rewitalizacji to jeden z dokumentów strategicznych Gminy, zakładający realizację działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Udział w procesie rewitalizacji jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi – w tym dla samorządu gminy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególny sposób wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach powinny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych (EFRR, EFS, EFRROW) oraz innych środków publicznych oraz prywatnych.

Po zakończonych, komplementarnych wobec siebie, działaniach rewitalizacyjnych jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji ulegnie poprawie. Objęte wsparciem osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem staną się częścią aktywnej społeczności, posiadając równorzędny dostęp do wydarzeń o charakterze integracyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym. Natomiast zmniejszenie liczby bezrobotnych i ubogich, poprzez działania aktywizujące zarówno w sferze zawodowej jak i społecznej, pozytywnie wpłynie na rozwój miasta i ograniczenie występowania innych negatywnych zjawisk. Istotnym efektem działań będzie także podniesienie jakości kształcenia, w tym wsparcie rozwoju dzieci i młodzieży oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy (poprzez m.in. szkolnictwo zawodowe). Poprawie ulegnie również infrastruktura na obszarze rewitalizacji, która pozwoli na zwiększenie proponowanych mieszkańcom usług, a wysokiej jakości tereny publiczne, przystosowane do ich potrzeb, staną się miejscami rekreacji i wypoczynku. Efekty przeprowadzonej rewitalizacji oddziaływać będą na całą lokalną społeczność.

Program jest zgodny z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020".

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Janusz Wiwatowski

Załącznik
do Uchwały Nr XLV/313/18
Rady Gminy Radomin
z dnia 27 marca 2018 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Radomin na lata 2016-2023

Spis Treści

1. Wstęp .....str. 2

2. Kontekst strategiczny programu rewitalizacji – powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi ..... str. 9

3. Uproszczona diagnoza Gminy Radomin ..... str. 22

4.Obszar zdegradowany Gminy ..... str. 28

5. Obszar rewitalizacji w Gminie Radomin ..... str. 40

6. Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji w Gminie Radomin ..... str. 42

7. Wizja obszaru rewitalizacji po rewitalizacji ..... str. 52

8.Cele rewitalizacji i kierunki działań ..... str. 53

9.Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..... str. 57

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji ..... str. 64

11. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji ..... str. 66

12. Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania .... str. 66

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji ..... str. 67

14. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian ..... str. 72

15. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..... str. 76

16. Spis tabel, schematów i wykresów ..... str. 82

1.Wstęp

Rewitalizacja to wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez **program rewitalizacji.** Program jest podstawą do ubiegania się o środki zewnętrzne na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. **Taką funkcję spełnia Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Radomin na lata 2016-2023**został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 poz.446).

Jest spójnym, strategicznym dokumentem, zawierającym wieloletni program działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju.

Stanowi wyraz troski lokalnego samorządu o dobro Gminy poprzez zaplanowanie działań mających na celu odnowę i rozwój terenów o niewykorzystanym potencjale. W celu rzetelnego przygotowania treści programu przeprowadzono analizę sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Radomin, która umożliwiła zidentyfikowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Wyniki badań stanowiły punkt odniesienia dla programowania kierunków rozwoju i planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych na najbliższe lata.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może koncentrować się tylko i wyłącznie na remontach, modernizacji czy odbudowie zdegradowanej infrastruktury. Istotne jest, aby **projekty społeczne** stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych.

Ważnym elementem procesu rewitalizacji jest również **partycypacja społeczna** obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są następujące elementy:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowaniu dotykających go problemów; diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne – infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Niniejszy Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin definiuje zakres zadań i odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, zawiera plan finansowy i realny horyzont czasowy, system monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu. Dokument ten zapewnia integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników (w tym: organizacji pozarządowych, przedsiębiorców), mających na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej. Został przygotowany w oparciu o dokładną diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, stworzony we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy takich obszarów.

Równocześnie, ze względu na przewidywane finansowanie realizacji programu rewitalizacji ze źródeł zewnętrznych, w tym programów operacyjnych, w trakcie prac nad tym dokumentem uwzględnione zostały założenia do „Narodowego Planu Rewitalizacji" oraz „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych" określone przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Dodatkowo dokument uwzględnia zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz wytyczne właściwe dla opracowania programów rewitalizacji.

Schemat 1. Zasady tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin

Źródło: opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Radomin na lata 2018-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

1. **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków, nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.

   Zaplanowane inwestycje nie są nastawione jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, czy skupione tylko na działaniach remontowych i modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze zdegradowanym. Projekty inwestycyjne oraz tzw. "miękkie" są wzajemnie powiązanie, jak również charakteryzują się synergią.

2. **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk.

3. **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- źródeł finansowania
- międzyokresowym.

Komplementarność przestrzenna – na etapie tworzenia oraz wdrażania dokumentu wzięto pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze zdegradowanym, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar zdegradowany. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej

interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa – zaplanowane projekty rewitalizacyjne będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar zdegradowany we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna- system zarządzania programem rewitalizacji zaplanowano tak, by pozwolił na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Komplementarność finansowa – program zakłada łączenie prywatnych i publicznych źródeł finansowania

Komplementarność międzyokresowa – do chwili obecnej samorząd Gminy nie posiadał Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin skupiającego się na zdefiniowanych w diagnozie obszarach zdegradowanych. Realizowano jedynie podstawowe zadania Gminy związane m.in. z opieką społeczną. Jednakże Program został opracowany w oparciu o wnioski i doświadczenia z poprzedniej perspektywy programowania, w tym Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007-2013.

4. **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

   Udział wszystkich interesariuszy w tworzeniu PR można określić jako szeroki - poczynając od informacji o działaniach władz lokalnych, poprzez współudział w podejmowaniu decyzji o kierunkach interwencji aż po aktywne uczestnictwo w projektach. Duży wkład w przygotowaniu oraz wdrażaniu programu ma zarówno społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, jak i inni interesariusze obszarów zdegradowanych. Partycypacja społeczna w tworzeniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin miała miejsce na etapie: diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, jak również na etapie identyfikacji możliwych rozwiązań (identyfikacja głównych problemów, propozycja działań rewitalizacyjnych). Jednocześnie nastąpi czynny wkład społeczności lokalnej przy wdrażaniu i utrzymaniu przyjętych założeń.

   O powstawaniu programu rewitalizacji informowano poprzez następujące kanały: strona internetowa Urzędu Gminy Radomin, Punkt Informacji w Urzędzie Gminy Radomin, , media społecznościowe, informacje prasowe

   Prowadzone były także indywidualne spotkania z interesariuszami, w tym potencjalnymi projektodawcami, konsultacje z grupami społecznymi, zebrania

wiejskie w każdym sołectwie a przygotowany projekt programu wyłożono do publicznego wglądu wraz z możliwością wnoszenia uwag i propozycji projektów.

Program rewitalizacji dla Gminy Radomin opiera się również na:

- **dokładnej diagnozie**

W ramach prac nad programem przeprowadzono dokładną diagnozę sytuacji kryzysowej. W ramach diagnozy rozpoznano potrzeby grup docelowych (w tym przyszłych użytkowników infrastruktury), charakteru i przestrzennego zróżnicowania, a następnie specyficznych problemów i potrzeb.

- **planowaniu w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki**

W związku z ograniczonymi środkami budżetowymi Gminy Radomin konieczne jest pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Przy programowaniu działań z udziałem środków zewnętrznych uwzględniono realne możliwości uzyskania dofinansowania z dostępnych funduszy. Uwzględniono również konieczność posiadania wkładu własnego do projektów. Ponieważ na etapie tworzenia PR na część projektów gmina nie posiada zapewnionego wkładu finansowego ze źródeł zewnętrznych, a koszty projektów są szacunkami, plan finansowy programu jest z konieczności indykatywny. Niemniej jednak, gmina dąży do zabezpieczenia środków finansowych z różnych źródeł. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć, w tym wkład własny zostanie ujęty w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Jednocześnie podczas naboru projektów do PR oraz jej aktualizacji o nowe przedsięwzięcia, potencjalni partnerzy procesu rewitalizacji zadeklarują zabezpieczenie wkładu własnego.

Operator rewitalizacji

Jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie Gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Radomin na lata 2018-2023 jest Urząd Gminy Radomin. Urząd jako operator rewitalizacji jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał rady Gminy i zarządzeń Wójta odnoszących się do obszaru rewitalizowanego.

Forma prawna Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin

Dokument przyjęty uchwałą Rady Gminy Radomin (akt prawa miejscowego).

2.Kontekst strategiczny programu rewitalizacji – powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Głównym celem wielowymiarowego procesu rewitalizacji powinno być trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym.

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 2. Spójność z dokumentami strategicznymi

Źródło: opracowanie własne

Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin jest zgodny z założeniami krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych, odnoszących się do problematyki rewitalizacji, tj.:

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowymi gospodarczym. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z

	powyższym celem.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin wpisuje się w następujące obszary i cele: • Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego, • Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego, • Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	*Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności* jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki jego przestrzennego zagospodarowania z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Niniejszy Program Rewitalizacji jest spójny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: • Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate",

	• Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, • Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego Polski w perspektywie najbliższych dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu oraz wskazano zasady oraz mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny. Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin koresponduje z następującymi celami wytypowanymi w dokumencie: • Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, • Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, • Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Gminy, Obszary Wiejskie	Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Celem strategicznym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie

	długookresowym. Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność").
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Celem Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Dokument ten definiuje pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazuje instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewnia ich spójność oraz kompleksowość. Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin został opracowany w zgodzie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9. Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym następujące cele strategiczne, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo oraz modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz

	kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Radomin została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	W RPO określono, że rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z kluczowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących problemów. Program Rewitalizacji wykazuje zgodność przede wszystkim z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko- Pomorskiego do roku 2020	Wizją dokumentu jest „Uczestnictwo wszystkich mieszkańców w życiu społeczności lokalnych oraz społeczności regionu". W odpowiedzi na tak postawioną wizję sformułowano misję czyli „tworzenie warunków dla rozwoju samodzielności i aktywności mieszkańców w życiu społecznym". Niniejszy Program Rewitalizacji wykazuje korelację ze wszystkimi celami strategicznymi tj.:

	• Celem strategicznym I – Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców, • Celem strategicznym II – Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, • Celem strategicznym III – Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne tworzą zbiór wytycznych w zakresie rewitalizacji oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują szczegółowo metody wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje spójność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE GOLUBSKODOBRZYŃSKIM NA LATA 2017-2023	Misją Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych w Powiecie Golubsko – Dobrzyńskim jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia przy współpracy instytucji i organizacji o charakterze społecznym. Głównym celem jest doskonalenie systemu pomocy społecznej w zakresie stworzenia odpowiednich warunków życia dla rodziny, jej prawidłowego funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie ról. Dla efektywniej realizacji misji i celu głównego w dokumencie sformułowano również cele strategiczne i wyznaczono kierunki działań: • Cel strategiczny 1: Wypracowanie spójnego systemu pomocy dzieciom i rodzinie; • Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób Niepełnosprawnych; • Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia. Działania

	określone w Programie Rewitalizacji dla Gminy Zbójno są komplementarne do działań planowanych w ramach Strategii powiatowej. W związku z tym, przedmiotowy Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin, przyczyni się do realizacji celów określonych w opisywanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwoli to na ograniczenie występujących na terenie obszaru zdegradowanego negatywnych zjawisk społecznych, co spowoduje również zmniejszenie ich wpływu na terenie powiatu.
Strategia obszaru rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu golubsko - dobrzyńskiego	Strategia ORSG Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wyznacza cele strategiczne i operacyjne, których realizacja pozwoli na rozwiązanie najważniejszych jego problemów i będzie miała wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy. W skład ORSG Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wchodzi: miasto Golub-Dobrzyń, gmina Ciechocin, gmina Golub – Dobrzyń, gmina Radomin, gmina Zbójno Głównymi problemami i barierami rozwojowymi, które zostały wyznaczone w dokumencie są: niski poziom oferty edukacyjnej szkół, słabo wykorzystany potencjał dziedzictwa natury i kultury, słaba aktywność gospodarcza, niewystarczający stan infrastruktury technicznej, niedostatecznie rozwinięty system usług społecznych i zdrowotnych. Realizacja Strategii ORSG Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, odbywać się będzie poprzez osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych. Poniżej przedstawiono cele strategiczne dokumentu: 1. Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy: 1.1. Podniesienie poziomu kształcenia; 1.2. Podniesienie atrakcyjności oferty edukacyjnej; 1.3. Dostosowanie bazy edukacyjnej do potrzeb kształcenia; 1.4. Doskonalenie kadry nauczycielskiej; 1.5. Rozwój doradztwa zawodowego; 1.6. Współpraca z instytucjami rynku pracy; 1.7. Współpraca z pracodawcami. 2. Efektywne wykorzystanie potencjału ORSG z zachowaniem walorów środowiska naturalnego: 2.1. Udostępnienie atrakcyjnych miejsc dla turystów; 2.2. Odbudowanie obiektów zasobów dziedzictwa; 2.3. Zagospodarowanie doliny Drwęcy; 2.4. Rewitalizacja obiektów historycznych; 2.5. Rozwój infrastruktury turystycznej; 2.6.

	Ochrona środowiska poprzez racjonalne zarządzanie energią. 3. Atrakcyjne warunki do inwestowania: 3.1. Przygotowanie terenów do prowadzenia działalności gospodarczej; 3.2. Wspieranie działań dla rozwoju przedsiębiorczości; 3.3. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie; 3.4. Poprawa stanu infrastruktury technicznej; 3.5. Rozbudowa infrastruktury turystycznej. 4. Poprawa stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców powiatu: 4.1. Rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych; 4.2. Zwiększenie dostępności do usług medycznych; 4.3. Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych; 4.4. Wdrożenie programów profilaktycznych; 4.5. Rozwój usług opieki nad dziećmi W związku z kompleksowością działań rewitalizacyjnych, Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin, przyczynia się do realizacji wszystkich ww. celów strategicznych. Dokumenty są ze sobą kompatybilne, spójne i wzajemnie się uzupełniają. Ponadto w dokumencie odniesiono się do obszarów problemowych wymagających rewitalizacji i wskazano, że wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, chcące prowadzić procesy rewitalizacyjne zobowiązane są do opracowania Lokalnych/Gminnych Programów Rewitalizacyjnych, które stanowią podstawę do zniwelowania występujących negatywnych zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy" lokalna strategia rozwoju na lata 2014-2020	• Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju obejmuje sześć gmin: Ciechocin, Golub – Dobrzyń, Miasto Golub – Dobrzyń, Kowalewo Pomorskie, Radomin, Zbójno. Obejmuje on wszystkie Gminy powiatu, co potwierdza spójność obszaru działania Lokalnej Grupy Działania „Dolina Drwęcy". W ramach Strategii wyznaczono cele ogólne, który przypisano konkretne cele szczegółowe. Należą do nich: Cel ogólny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru LGD „Dolina Drwęcy" poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia. • Cele szczegółowe: 1.1. Wsparcie przedsiębiorczości; 1.2. Wsparcie tworzenie instytucji otoczenia biznesu. Cel ogólny 2. Rozwój kapitału społecznego oraz integracja społeczno-zawodowa obszaru LGD „Dolina Drwęcy" • Cele szczegółowe: 2.1. Aktywizacja i integracja społeczności obszaru LGD. Cel ogólny 3. Poprawa atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej obszaru LGD „Dolina Drwęcy" • Cele szczegółowe: 3.1. Wzmocnienie promocji i potencjału turystycznego obszaru LGD; 3.2. Wzmocnienie spójności lokalnej poprzez rewitalizację fizyczną. • Przedmiotowy Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin, przyczynia się do osiągnięcia założonych celów. Przyczynia się również do spełniania przedstawionych w Strategii wskaźników: oddziaływania dla celów ogólnych, tj. Spadek liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej na obszarze LGD do 2023 roku, wzrost podmiotów gospodarczych w powiecie do 2023 roku; Spadek liczby wymeldowań ogółem do innych powiatów na obszarze LGD do 2023 roku; • rezultatu dla celów szczegółowych m.in.: liczba utworzonych miejsc pracy, liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu, liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym u których wzrosła aktywność społeczna, Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej

	infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego, Liczba osób korzystająca ze rewitalizowanych obszarów; • wskaźników produktu m.in.: powierzchnia obszarów objętych rewitalizacja, liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach; liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego
Strategia rozwoju Gminy Radomin na lata 2014-2020	Podstawowym dokumentem strategicznym jest „Strategia rozwoju Gminy Radomin na lata 2014-2020", określająca kierunki i cele długofalowego zarządzania gminą, w wyniku analizy zidentyfikowanych problemów. W realizację tej strategii wpisuje się planowany projekt opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) dla gminy Radomin. W treści

	na str. 62 i 63 dotyczącej sfery społecznej określona została konieczność objęcia obszarów zdegradowanych kompleksowymi działaniami rewitalizacyjnymi w celu ich ożywienia społeczno-gospodarczego. Jedynie podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych może przyczynić się do ograniczenia występowania zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne dotyczą sołectw: Dulsk, Piórkowo, Płonne, Płonko i Rodzone. Kolejnym punktem, w którym zawarty jest element rewitalizacji to Cel Szczegółowy pkt. 1 Rozwój gospodarczy Priorytet 1.3 Zwiększenie udziału turystyki w gospodarce gminy zawarty jest zapis o rewitalizacji obszarów o wysokich walorach turystycznych, str. 71. W Priorytecie 2.1 ppkt. dotyczącym Rozbudowa i doposażenie instytucji kulturalnych w gminie, str. 72. Priorytet 2.2 Zmniejszenie poziomu bezrobocia w tym bezrobocia długotrwałego w kierunkach interwencji założono rewitalizację społeczną obszarów kryzysowych a w szczególności miejscowości: Piórkowo, Płonne, Płonko, Rodzone - str. 72. W Priorytecie 2.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych określa się kierunki interwencji obejmujących rewitalizację społeczną, przestrzenną, gospodarczą obszarów kryzysowych gminy, str. 73. W/w działania wpisują się w sposób bezpośredni w program rewitalizacji, gdyż zakłada on aktywizację społeczną, aktywną integrację, organizowanie społeczności lokalnej i animację społeczną, ale także wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i poprawę infrastruktury na terenach zdegradowanych społecznie
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radomin na lata 2015-2020":	Niewystarczający poziom warunków życia mieszkańców i ich nierówny dostęp do dóbr praw i usług str.29 - Istnienie wielu rodzin charakteryzujących się występowaniem dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych, które w sposób negatywny rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży str.30 - Zapewnienie właściwej opieki osobom starszym

	str. 31 - Występowanie na terenie gminy problemu uzależnień, w szczególności alkoholizmu, który w sposób negatywny wpływa na pozostałe sfery życia mieszkańców str. 32 - Zapewnienie właściwej opieki osobom niepełnosprawnym str. 33 - Występowanie wielu osób wykluczonych, które bez odpowiednich warunków nie będą ponownie funkcjonowały w sposób aktywny w społeczeństwie str.34 - Występowanie na terenie gminy wielu patologii społecznych str. 35 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom str.36 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom str. 37

Tabela 1. Spójność z dokumentami strategicznymi

3. Uproszczona diagnoza Gminy Radomin

Gmina Radomin leży we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie golubsko-dobrzyńskim. Od północy graniczy z gminą Golub-Dobrzyń, od wschodu z gminą

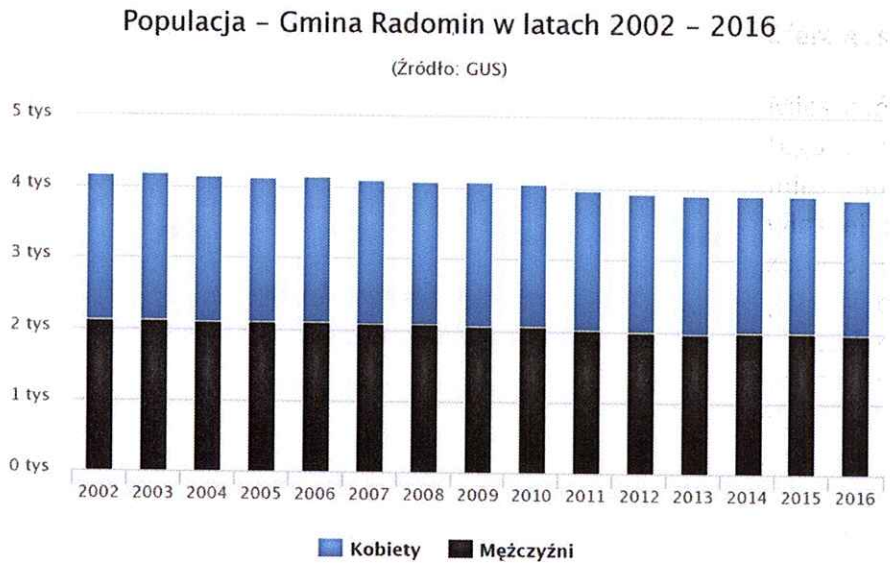
Wąpielsk, od południa z gminą Brzuze i Zbójno. Jest najmniejszą gminą wchodzącą w skład powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Powierzchnia gminy wynosi 8077 ha, co stanowi 13,18% powierzchni powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Podzielona jest na 16 sołectw: Bocheniec, Dulsk, Gaj, Jakubkowo, Kamionka, Łubki, Piórkowo, Płonne, Płonko, Radomin, Rętwiny, Rodzone, Szafarnia, Szczutowo, Wilczewko, Wilczewo.

Analiza została przeprowadzona z punktu widzenia występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Sfera społeczna

Na koniec roku 2016 Gminę Radomin zamieszkiwało 3 872 mieszkańców (wg danych GUS). W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 7,5%.

Wykres 1. Populacja gminy Radomin w latach 2002-2016

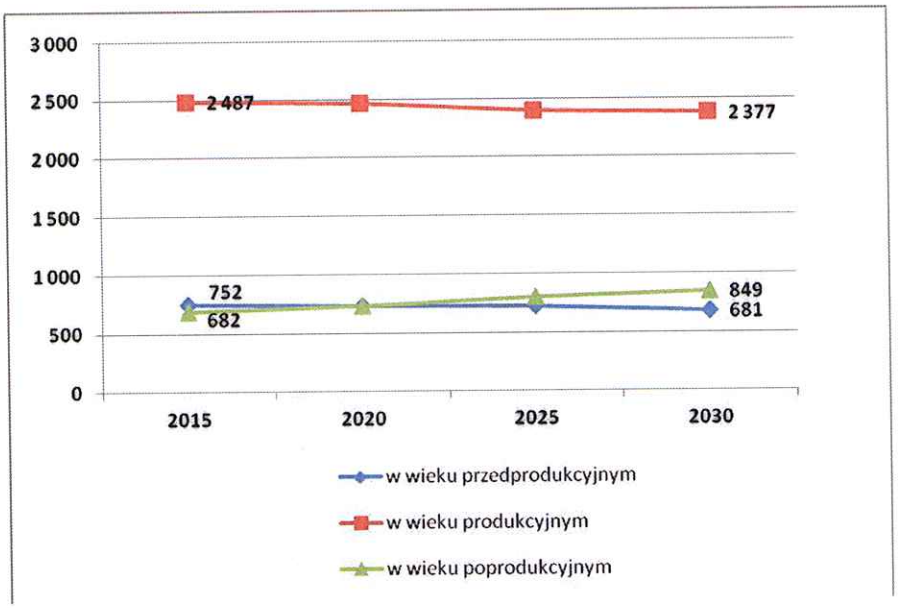

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gminę cechuje ujemny przyrost naturalny wynoszący -25. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu o wartości -6,4 na 1000 mieszkańców gminy. Migracja na terenie Gminy w analizowanym okresie przyjmowała głównie wartości ujemne lub bliskie zeru, co również jest niekorzystnym trendem wpływającym na kształtowanie się liczby ludności. W 2016 roku zarejestrowano 36 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 43 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wyniosło -7.

Niekorzystnym zjawiskiem zauważalnym na terenie Gminy jest starzenie się społeczeństwa. Wg danych GUS za 2016 r. 63,2% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 18,1% w wieku przedprodukcyjnym, 18,7% w wieku poprodukcyjnym. Jak pokazuje prognoza demograficzna sporządzona na potrzeby „Strategii Rozwoju Gminy Radomin na lata 2014-2020" na podstawie prognoz GUS dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego, negatywne zmiany demograficzne związane z procesem starzenia się mieszkańców gminy będą się pogłębiać. Prognoza przewiduje, że w latach 2015-2030 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie zmniejszy się o 9,4% (71 os.), również w przypadku mieszkańców w wieku produkcyjnym nastąpi spadek liczby osób o 4,4% (110 os.). Przewiduje się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 24,5%, tj. 167 osób.

Wykres 2 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Radomin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe do 2030 r.

Źródło: „Strategia Rozwoju Gminy Radomin na lata 2014-2020", opracowanie na podstawie „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050"

Obserwowane tendencje demograficzne każą przewidywać nasilenie się problemów społecznych dotykających osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej w najbliższych latach. W odpowiedzi na te zjawiska Gmina powinna dążyć do rozwoju usług skierowanych do osób starszych.

Istotnym problemem obserwowanym w gminie Radomin jest bezrobocie wśród ludzi młodych, a także bezrobocie długookresowe. Zjawisko braku pracy w największym stopniu dotyka w gminie osoby w wieku do 30 roku życia. Ponad 60% bezrobotnych w gminie pozostawało bez pracy co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat.

Tabela 2. Bezrobocie w gminie Radomin – stan na 31.12.2016

Wyszczególnienie	Gmina Radomin
Liczba bezrobotnych	207
Bezrobotni do 30 roku życia	85
Długotrwale bezrobotni	126
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	36
Bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	46
Bezrobotni niepełnosprawni	10

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu-Dobrzyniu

Kolejny zidentyfikowany problem to wymagająca poprawy jakość świadczenia usług w zakresie oświaty. Na terenie Gminy Radomin funkcjonują następujące placówki, świadczące usługi z zakresu edukacji ogólnej: Szkoła Podstawowa w Radominie z Filią w Dulsku, Szkoła Podstawowa w Płonnem. Przeciętny wynik sprawdzianu dla szóstoklasistów z ostatnich 3 lat kształtował się w gminie poniżej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego. W 2014 r. wskaźnik ten przyjął w gminie wartość najniższą w skali województwa (47,03 proc).

Tabela 3.Wyniki egzaminu szóstoklasistów na terenie Gminy Radomin i województwa kujawsko-pomorskiego

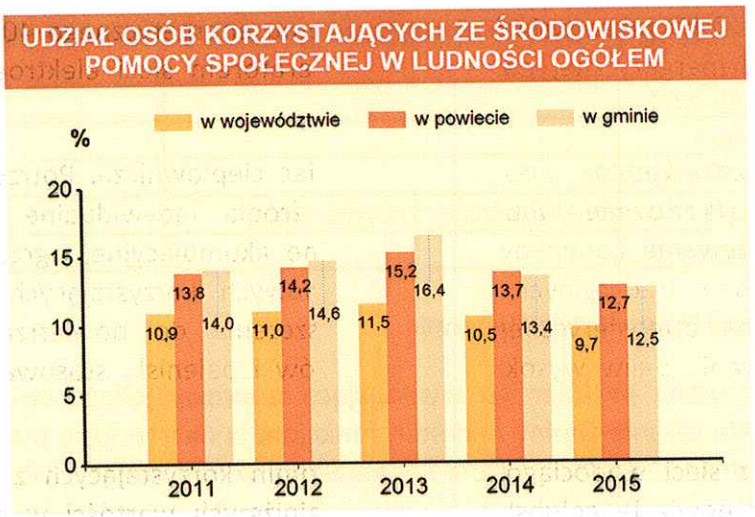
Rok	Wynik średni w % w gminie Radomin	Wynik średni w % w województwie
2014	47%	63%
2015	59%	64%
2016	55%	61%
Przeciętny wynik z trzech lat	54%	63%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

W gminie funkcjonuje jedna placówka gimnazjalna – Publiczne Gimnazjum w Radominie. Na terenie gminy brak żłobków i klubów dziecięcych. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w 2015/2016 r. wynosiła 6, z tego 1 przedszkole (wg danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy).

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Gminy jest skala świadczonej pomocy społecznej. Jednostką organizacyjną gminy Radomin zapewniającą usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radominie. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem wynosiła w Gminie w 2015 r. 12,5% i tym samym była wyższa niż w województwie, nieco niższa niż powiecie golubsko-dobrzyńskim.

Wykres 3. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016.

Z danych GUS wynika, że w 2016 r. w gminie Radomin odnotowano 60 przestępstw. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny – 8,92% (przy wykrywalności 76%) oraz przeciwko mieniu – 5,17% (wykrywalność 58%).

Sfera gospodarcza

Mieszkańcy gminy Radomin w przeważającej części utrzymują się z rolnictwa. Dominację tego sektora obrazuje m.in. poziom przedsiębiorczości mieszkańców, którzy – na tle mieszkańców zarówno województwa, jak i powiatu – rzadziej decydują się na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Wg danych GUS w 2016 r. w gminie Radomin liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych wynosiła 172. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. wynosił 7,5 i był niższy niż w powiecie golubsko-dobrzyńskim (9,5) i województwie kujawsko-pomorskim (10,9).
W drugiej połowie 2017 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w gminie wzrosła do 259 (dane dostarczone przez Urząd Gminy w Radominie).

Odnośnie sfery gospodarczej należy również zaznaczyć, że – choć na terenie gminy funkcjonuje 770 gospodarstw rolnych (z czego gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha stanowią 34%), a warunki do prowadzenia działalności rolniczej są b. sprzyjające, sfera produkcji i usług związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym jest stosunkowo słabo rozwinięta. Na terenie gminy obserwuje się również niski udział produkcji przemysłowej w gospodarce gminy. W gminie nie są zlokalizowane żadne większe zakłady przemysłowe, co wynika przede wszystkim z rolniczego profilu gospodarki gminnej. Z kolei baza usługowa jest skupiona głównie w Radominie.

Sfera środowiskowa

Gmina Radomin obfituje w obszary o wysokich walorach przyrodniczych, co przekłada się na objęcie ochroną prawną znacznej części terytorium gminy. Obszar chronionego krajobrazu o powierzchni 2085 ha zajmuje 26% terytorium gminy, rezerwaty przyrody zajmują 13 ha, na obszarze gminy znajduje się 11 pomników przyrody. Na terenie gminy ochronie prawnej

podlegają: Rezerwat Przyrody „Bobrowisko", obejmujący obszar 3,24 ha, Rezerwat Przyrody „Rzeka Drwęca, obejmujący swym zasięgiem rzekę Drwęcę wraz z odcinkami niektórych jej dopływów, Obszar chronionego krajobrazu „Obszar Doliny Drwęcy", Obszar NATURA 2000 „Dolina Drwęcy" (na terenie gminy znajduje się część obszaru o powierzchni 41,4 ha).

Do form zieleni, które współtworzą krajobraz gminy należą parki podworskie. Mają one znaczenie historyczne i pełnią funkcję ekologiczną, wzbogacając środowisko przyrodnicze krajobrazu rolniczego. Na terenie gminy znajdują się trzy parki podworskie w miejscowościach Płonne (2,91 ha), Radomin (2,6 ha), Szafarnia (3,6 ha).

W gminie przeważają gleby o wysokiej przydatności rolniczej. Radomin charakteryzuje się jednym z najwyższych wśród gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego wskaźników jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wysoka jakość gleb predestynuje gminę do rozwoju produkcji roślinnej.

Rolniczy charakter gminy wpływa na jakość środowiska przyrodniczego – przede wszystkim wód. Rolnicze użytkowanie większości terenów gminy wiąże się natężonym spływem zanieczyszczeń z terenów rolnych, czemu sprzyja dodatkowo ubóstwo terenów zielonych i gęsta sieć rowów melioracyjnych odprowadzających wody ze związkami azotu lub fosforu, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości wód.

Ponadto do problemów środowiskowych dotyczących gminy należy korzystanie z przestarzałego systemu grzewczego (w tym spalanie węgla), niska świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i oszczędzania energii elektrycznej i cieplnej, zanieczyszczenia pyłem zawieszonym w powietrzu atmosferycznym, utylizacja odpadów w nieprzystosowanych do tego piecach. Poziomy stężeń pyłu PM10, PM2,5 oraz benzo (a) pirenu kształtowały się w 2016 roku, powyżej poziomu dopuszczalnego. Najwyższe stężenia B(a)P zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

84,4% ogólnej powierzchni gminy stanowią użytki rolne, lasy i grunty leśne pokrywają zaledwie 9,5% powierzchni gminy. Pozostałe grunty i nieużytki zajmują łącznie ok. 6,1%.

Gmina Radomin jest położona poza głównymi korytarzami krajowej i regionalnej infrastruktury technicznej. Przez teren gminy nie przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym, gmina nie dysponuje również linią kolejową. Przez teren gminy przebiega jedynie droga wojewódzka nr 534, stanowiąca jej główną oś komunikacyjną. Na sieć dróg gminnych na terenie gminy Radomin składa się 51 dróg gminnych, w większości o nawierzchni gruntowej. Stan dróg na terenie Gminy uległ w ostatnich latach poprawie, jednakże nadal wiele dróg powiatowych i gminnych wymaga pilnego remontu. Przeprowadzenie prac modernizacyjnych jest szczególnie istotne dla dróg, które stanowią drogi dojazdowe do obiektów użyteczności publicznej.

Obszar gminy Radomin nie jest zgazyfikowany. Gmina jest zasilana ze stacji elektroenergetycznej GPZ zlokalizowanej w Golubiu-Dobrzyniu. Przez teren gminy przebiega

napowietrzna linia krajowego systemu energetycznego 400 kV przez wsie Szafarnia Pólka, Kamionka, Dulsk i Wilczewko. Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie gminy Radomin jest ENERGA S.A.

Na terenie gminy nie występuje sieć ciepłownicza. Potrzeby cieplne mieszkańców gminy zabezpieczone są w oparciu o źródła indywidualne (kotłownie wbudowane, piece stałocieplne, ogrzewanie elektryczne akumulacyjne, ogrzewanie kominkowe itp.). Emisje energetyczne z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii stanowią najistotniejsze zanieczyszczenia do powietrza atmosferycznego. Działaniem pożądanym jest modernizacja kotłów i palenisk, stosowanie paliw wysokiej jakości oraz proekologicznych źródeł energii.

Odsetek mieszkańców Gminy Radomin korzystających z sieci wodociągowej w 2015 r. wynosił 94,9%, jest to jedna z najniższych wartości w powiecie golubsko-dobrzyńskim. Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej wyniósł z kolei 43,7% (przy średniej dla powiatu na poziomie 59,4%).

Tabela 4. Lokata gminy w powiecie pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji

Gmina	Lokata gminy w powiecie pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji		
	wodociągowej	kanalizacyjnej	gazowej
Radomin	**5**	**4**	-
Ciechocin	6	6	3
Golub-Dobrzyń (gm. miejska)	4	1	-
Golub-Dobrzyń (gm. wiejska)	1	2	2
Kowalewo Pomorskie	2	3	1
Zbójno	3	5	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016.

4. Obszar zdegradowany Gminy

4.1. Analiza wskaźnikowa – sfera społeczna

4.1.1. Sołectwa do 150 mieszkańców

4.1.2. Sołectwa od 151 do 500 mieszkańców

4.1.3. Sołectwa pow. 500 mieszkańców

4.1.4. Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej

4.2. Analiza wskaźnikowa – sfera pozaspołeczna

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Radomin nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania stanu kryzysowego. Biorąc pod uwagę liczebność poszczególnych sołectw podzielono je na 3 grupy:

- Sołectwa do 150 mieszkańców: Gaj, Jakubkowo, Kamionka, Łubki, Płonko, Rodzone, Szczutowo, Wilczewko, Wilczewo
- Sołectwa do 151 do 500 mieszkańców: Bocheniec, Piórkowo, Płonne, Rętwiny, Szafarnia
- Sołectwa pow. 500 mieszkańców: Dulsk, Radomin

Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników. Na tej podstawie do obszaru zdegradowanego zostały zaliczone te sołectwa, które spełniły jednocześnie 2 kryteria:

- Na terenie sołectwa występują co najmniej 2 problemy społeczne, a wskaźniki dla tych problemów przyjmują wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla Gminy,
- Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub infrastrukturalnej).

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne przekazane przez Urząd Gminy w Radominie, odnoszące się do aktualnej sytuacji w poszczególnych sołectwach. Nie są one porównywalne z danymi wykorzystanymi w uproszczonej diagnozie gminy, które zostały zaczerpnięte m.in. z Banku Danych Lokalnych GUS (dostępne w nim dane dotyczą roku 2016 lub lat wcześniejszych).

4.1 Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej

4.1.1. Miejscowości do 150 mieszkańców

Sołectwa liczące mniej niż 150 mieszkańców (Gaj, Jakubkowo, Kamionka, Łubki, Płonko, Rodzone, Szczutowo, Wilczewko, Wilczewo) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwa	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Gaj	83	8	9,63
Jakubkowo	35	2	5,71
Kamionka	66	3	4,54
Łubki	74	6	8,10
Płonko	49	2	4,08
Rodzone	52	8	15,38
Szczutowo	85	5	5,88
Wilczewko	73	2	2,73
Wilczewo	86	6	6,97
GMINA RADOMIN	2708	132	4,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 6. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Sołectwa	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Gaj	7	132	5,3
Jakubkowo	2	66	3,0
Kamionka	2	96	2,0
Łubki	3	121	2,4
Płonko	1	70	1,4
Rodzone	8	75	10,6
Szczutowo	2	116	1,7
Wilczewko	1	106	0,9
Wilczewo	6	132	4,5
GMINA RADOMIN	93	4057	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Tabela 7. Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Sołectwa	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich 3 lat
Gaj	55%
Jakubkowo	62%
Kamionka	55%
Łubki	62%
Płonko	62%
Rodzone	62%
Szczutowo	55%
Wilczewko	55%
Wilczewo	55%
GMINA RADOMIN	54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Na terenie Gminy Radomin funkcjonują następujące placówki świadczące usługi z zakresu edukacji ogólnej: Szkoła Podstawowa w Radominie, Szkoła Podstawowa w Płonnem, Filia SP Radomin w Dulsku.

Rejony analizowanych sołectw obsługiwane przez poszczególne szkoły zostały przedstawione poniżej:

- Do SP w Radominie uczęszczają dzieci z sołectw: Szczutowo, Kamionka, Wilczewo, Wilczewko, Gaj, Łubki, Wilczewko, Wilczewo.
- Do SP w Płonnem uczęszczają dzieci z sołectw: Płonko, Rodzone, Jakubkowo.

Średni wynik dla gminy Radomin zgodnie z danymi OKE Gdańsk oraz Urzędu Gminy wyniósł **54%.**

Zestawienie wyników osiąganych przez poszczególne szkoły przedstawia się następująco:

Tabela 8. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich trzech lat w placówkach na terenie Gminy Radomin

Szkoła	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Rok szkolny 2015/2016	Przeciętny wynik z 3 lat
SP Radomin	47%	64%	54%	55%
SP Płonne	61%	58%	67%	62%
Filia w Dulsku	31,3%	Brak klasy VI	54%	42,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Tabela 9. Zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników

Sołectwa	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich 3 lat
Gaj	9,63	5,3	55%
Jakubkowo	5,71	3,0	62%
Kamionka	4,54	2,0	55%
Łubki	8,10	2,4	62%
Płonko	4,08	1,4	62%
Rodzone	**15,38**	**10,6**	62%
Szczutowo	5,88	1,7	55%
Wilczewko	2,73	0,9	55%
Wilczewo	6,97	4,5	55%
GMINA RADOMIN	4,87	2,3	54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Dwa problemy społeczne zidentyfikowano w sołectwach Gaj, Jakubkowo, Łubki, Rodzone, Wilczewo. Zgodnie z zasadami delimitacji obszarem rewitalizacji powinny zostać objęte jednostki wykazujące największą skalę stanu kryzysowego (mierzonej w pierwszym rzędzie

liczbą problemów, a przy równej ich liczbie – ich natężeniem lub zasadami priorytetowania wyboru). Największe natężenie problemów społecznych w analizowanych sołectwach występuje w sołectwie Rodzone.

4.1.2. Sołectwa od 151 do 500 mieszkańców

Sołectwa do 151 do 500 mieszkańców (Bocheniec, Piórkowo, Płonne, Rętwiny, Szafarnia) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 10. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwa	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Bocheniec	188	5	2,65
Piórkowo	222	10	4,5
Płonne	298	16	5,36
Rętwiny	174	10	5,74
Szafarnia	187	7	3,74
GMINA RADOMIN	**2708**	132	4,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 11. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Sołectwa	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Bocheniec	3	270	1,1
Piórkowo	7	329	2,1
Płonne	11	453	2,4
Rętwiny	7	267	2,6

Szafarnia	3	284	1,0
GMINA RADOMIN	93	4057	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Interwencje służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 12. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Sołectwa	Liczba gospodarstw domowych	Liczba interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Bocheniec	72	6	8,33
Piórkowo	70	2	2,85
Płonne	130	7	5,38
Rętwiny	65	2	3,07
Szafarnia	50	1	2
GMINA RADOMIN	1058	44	4,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Tabela 13. Zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników

Sołectwa	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Bocheniec	2,65	1,1	8,33
Piórkowo	4,5	2,1	2,85
Płonne	5,36	2,4	5,38
Rętwiny	5,74	2,6	3,07
Szafarnia	3,74	1,0	2
GMINA RADOMIN	4,87	2,3	4,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Z dokonanej analizy wynika, że koncentracja niekorzystnych czynników społecznych w tej grupie sołectw występuje w sołectwie Płonne.

4.1.3. Sołectwa pow. 500 mieszkańców

Sołectwa pow. 500 mieszkańców (Dulsk, Radomin) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)
- Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 14. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwa	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Dulsk	356	81	22,75
Radomin	680	128	18,82
GMINA RADOMIN	**2708**	**521**	**19,23**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Tabela 15. Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Sołectwa	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich 3 lat

Dulsk	42,5%
Radomin	55%
GMINA RADOMIN	54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Na terenie Gminy Radomin funkcjonują następujące placówki świadczące usługi z zakresu edukacji ogólnej: Szkoła Podstawowa w Radominie, Szkoła Podstawowa w Płonnem, Filia SP Radomin w Dulsku.

Rejony analizowanych sołectw obsługiwane przez poszczególne szkoły zostały przedstawione poniżej:

- dzieci z sołectwa Dulsk uczęszczają do filii SP w Dulsku,
- dzieci z sołectwa Radomin uczęszczają do SP w Radominie.

Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 16. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Sołectwa	Liczba gospodarstw domowych	Liczba interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Dulsk	160	4	2,5
Radomin	270	16	5,92
GMINA RADOMIN	1058	44	4,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Tabela 17. Zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników

Sołectwa	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich 3 lat	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Dulsk	22,75	42,5%	2,5
Radomin	18,82	55%	5,92
GMINA RADOMIN	19,23	54%	4,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Problemy społeczne (w ilości co najmniej 2) zostały zdiagnozowane w sołectwie Dulsk.

4.1.4. Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej

Z powyższych analiz wynika, że problemy społeczne o szczególnym natężeniu na tle gminy zostały zdiagnozowane w sołectwach: **Rodzone, Płonne, Dulsk**. Sołectwa te zostały poddane dalszej analizie celem sprawdzenia, czy występują w nich niekorzystne zjawiska w innych sferach.

4.2. Analiza wskaźnikowa – sfera pozaspołeczna

Sołectwa poddano analizie pod kątem wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym nadanym obszarze.

Tabela 18. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Sołectwa	**Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych**	**Ludność w wieku produkcyjnym**	**Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze**
Dulsk	23	356	6,46
Płonne	15	298	5,03
Rodzone	14	52	26,92
RAZEM GMINA RADOMIN	**259**	**2708**	**9,56**

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy

Analizowany wskaźnik przyjmuje wartość niższą niż średnia dla gminy dla Płonnego (wartość 5,03) i Dulska (6,46).

W sołectwie Rodzone wartość wskaźnika jest wyższa od gminnej średniej. W sołectwie tym nie stwierdzono też występowania przestrzeni zdegradowanej w rozumieniu „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych". W związku z tym jako obszar zdegradowany określone zostały dwa sołectwa – Płonne i Dulsk – w których występują minimum po dwa problemy społeczne, a także w których identyfikowano problem w sferze gospodarczej.

Sołectwa te poddano również analizie pod kątem występowania problemów w sferach: przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej. Obrazują to poniższe tabele.

Tabela 19. Sołectwo Płonne – negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Klimat aktywności gospodarczej	Sołectwo poddano analizie pod kątem wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym nadanym obszarze. Liczba zarejestrowanych podmiotów gosp. os. fizycznych na terenie sołectwa wynosi 15. Ludność w wieku produkcyjnym – 298. **Analizowany wskaźnik przyjmuje dla Płonnego wartość 5,03 i jest niższy od średniej dla gminy Radomin, wynoszącej 9,56.**
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niska jakość terenów publicznych	Teren wokół remizo-świetlicy oraz SP Płonne wymaga zagospodarowania i nadania mu nowych funkcji publicznych. Zagospodarowania wymaga także teren wokół Izby Pamięci Marii Dąbrowskiej – planuje się jej przekształcenie w Regionalny Ośrodek Marii Dąbrowskiej. Potrzeba budowy bazy edukacyjnej w Płonnem.
Problemy komunikacyjne	Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Radominie oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Golubiu-Dobrzyniu, Kowalewie Pomorskim, Rypinie.
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Sołectwo nie jest skanalizowane, częściowy brak infrastruktury objętej systemem wodociągowym. Brak sieci ciepłowniczej.
Sfera środowiskowa	
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców	W większej części nieruchomości posiadają

Zagrożenia środowiska związane z gospodarką ściekową	zbiorniki wybieralne (inaczej szamba) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Niska świadomość mieszkańców w ramach prowadzenia gospodarki rolnej, niewłaściwe prowadzenie chowu i hodowli bydła oraz trzody chlewnej, nieprawidłowe utrzymywanie zbiorników na gnojówkę i gnojowicę. Wysoki stopień zanieczyszczenia pyłem zawieszonym w powietrzu atmosferycznym, utylizacja odpadów w nieprzystosowanych do tego piecach.
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Znajdująca się w Płonnem remizo-świetlica jest w złym stanie technicznym. Obiekt wymaga rozbudowy i doposażenia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i spotkań z mieszkańcami

Tabela 20. Sołectwo Dulsk – negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Klimat aktywności gospodarczej	Sołectwo poddano analizie pod kątem wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym nadanym obszarze. Liczba zarejestrowanych podmiotów gosp. os. fizycznych na terenie sołectwa wynosi 23. Ludność w wieku produkcyjnym – 356. **Analizowany wskaźnik przyjmuje dla Dulska wartość 6,46 i jest niższy od średniej dla gminy Radomin, wynoszącej 9,56.**
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niska jakość terenów publicznych	Teren wokół Wiejskiego Domu Kultury w Dulsku oraz SP w Dulsku wymaga zagospodarowania i nadania mu nowych funkcji publicznych. Istniejące boisko sportowe jest w złym stanie i wymaga dostosowania do potrzeb mieszkańców. Potrzeba budowy bazy edukacyjnej w Dulsku.
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Sołectwo jest w niewielkim stopniu skanalizowane, brak infrastruktury objętej systemem wodociągowym. Brak sieci ciepłowniczej

Problemy komunikacyjne	Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Radominie oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Golubiu-Dobrzyniu, Kowalewie Pomorskim, Rypinie.
Sfera środowiskowa	
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców Zagrożenia środowiska związane z gospodarką ściekową	W większej części nieruchomości posiadają zbiorniki wybieralne (inaczej szamba) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Niska świadomość mieszkańców w ramach prowadzenia gospodarki rolnej, niewłaściwe prowadzenie chowu i hodowli bydła oraz trzody chlewnej, nieprawidłowe utrzymywanie zbiorników na gnojówkę i gnojowicę. Wysoki stopień zanieczyszczenia pyłem zawieszonym w powietrzu atmosferycznym, utylizacja odpadów w nieprzystosowanych do tego piecach .
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Znajdujący się w Dulsku Wiejski Dom wymaga doposażenia. Teren wokół niego wymaga zagospodarowania i nadania mu nowych funkcji publicznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i spotkań z mieszkańcami

Podsumowanie analizy sołectw w sferach pozaspołecznych

Ze względu na fakt, że sołectwach Płonne, Dulsk występują minimum po dwa problemy społeczne, a także problem w sferze gospodarczej, sołectwa te należy uznać za obszar zdegradowany. W sołectwach zidentyfikowano ponadto problemy w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej

Mapa 1. Granice obszaru zdegradowanego w gminie Radomin

5. Obszar rewitalizacji w Gminie Radomin

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji i „Zasad regionalnych" obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy.

Zgodnie z zasadami delimitacji obszaru rewitalizacji do OR można zaliczyć całe jednostki wykazujące sytuację problemową lub tylko ich rzeczywistą powierzchnię, na której prowadzona będzie rewitalizacja np. zasadne może być wyłączenie niezamieszkanych terenów leśnych, rolnych, itp.

Tabela 21. Liczba ludności i powierzchnia poszczególnych sołectw w Gminie Radomin.

Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Udział % liczby ludności podobszaru w liczbie ludności na terenie Gminy	Powierzchnia ha	Udział % powierzchni podobszaru w powierzchni całkowitej Gminy
BOCHENIEC	270	6,66%	420,8246	6,42%
DULSK	548	13,51%	1049,7744	16,01%
GAJ	132	3,25%	183,7533	2,80%
JAKUBKOWO	66	1,63%	249,0388	3,80%
KAMIONKA	96	2,37%	141,6205	2,16%
ŁUBKI	121	2,98%	170,9856	2,61%
PIÓRKOWO	329	8,11%	475,8806	7,26%
PŁONKO	70	1,73%	236,9368	3,61%
PŁONNE	453	11,17%	584,706	8,92%
RADOMIN	992	24,45%	969,6213	14,79%
RĘTWINY	267	6,58%	627,8501	9,58%
RODZONE	75	1,85%	156,9123	2,39%
SZAFARNIA	284	7,00%	270,1607	4,12%
SZCZUTOWO	116	2,86%	344,9038	5,26%
WILCZEWKO	106	2,61%	424,7963	6,48%
WILCZEWO	132	3,25%	248,0648	3,78%
Gmina	4057	100,00%	6555,8299	100,00%

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Zidentyfikowany obszar zdegradowany w gminie Radomin, czyli sołectwa Płonne, Dulsk, zajmuje 24,93% powierzchni gminy (sołectwo Płonne 8,92%, Dulsk 16,01%), przekraczając tym samym o 4,93% dopuszczalny limit powierzchni obszaru rewitalizacji.
W związku z tym na terenie sołectwa Dulsk z obszaru rewitalizacji wyłączono następujące kategorie gruntów: grunty leśne, rolne, łąki i pastwiska, użytki rolne, rowy, nieużytki i inne, sady, użytki zielone - o powierzchni 350,15 ha. W ten sposób obszar rewitalizacji sołectwa Dulsk zajmuje 10.67% powierzchni gminy.
Tym samym wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 19,59% powierzchni gminy i nie przekracza progów 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.
Wyznaczone do rewitalizacji obszary nie posiadają wspólnych granic, jednakże natężenie zjawisk negatywnych na tych terenach spowodowało konieczność ich wsparcia w ramach

procesu rewitalizacji i ograniczenia występujących tam problemów i barier rozwojowych. Ich wybór został określony także w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne z interesariuszami *Programu*, które potwierdziły słabą sytuację społeczno-gospodarczą tych terenów.

6. Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji w Gminie Radomin

6.1 Płonne

Sołectwo Płonne jest położone w północnej części gminy Radomin, przy drodze powiatowej nr 2118C. Zajmuje powierzchnię 584,706 ha, co stanowi 8,92% całkowitej powierzchni gminy.

Sołectwo cechują wysokie walory kulturowe, które warunkowane są działającą w budynku SP im. Dziewanowskich Regionalną Izbą Pamięci im. Marii Dąbrowskiej. Pisarka kilkakrotnie przebywała w Płonnem na wakacjach, to tu powstał szkic do jej powieści *Noce i dnie*. Wystrój izby nawiązuje do czasów, w których żyła Maria Dąbrowska, a w jej kolekcji znajduje się szereg pamiątek po pisarce.

Ponadto przez teren sołectwa przebiega Szlak pieszy Św. Jakuba.

Szansą na rozwój potencjału turystyczno-kulturowego sołectwa jest jego położenie w sąsiedztwie sołectwa Szafarnia, gdzie działa Ośrodek Chopinowski.

Sfera społeczna

Na drugą połowę 2017 r. sołectwo zamieszkiwały 453 osoby, co stanowi 11,17% mieszkańców gminy.

Analizowany obszar zamieszkują w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym (18-64 lat) – 298 osób zameldowanych na tym obszarze. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat) wynosi 53 - stanowią oni 11.69% mieszkańców sołectwa. Jest to wskaźnik minimalnie niższy od wskaźnika dla gminy ogółem, który wynosi 12,84%.

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności w Płonnem i gminie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Udział bezrobotnych (16 osób) w ludności w wieku produkcyjnym na analizowanym obszarze wynosi 5,36% i jest wyższy od średniej dla gminy wynoszącej 4,87%. Dużym problemem na terenie sołectwa jest zjawisko tzw. bezrobocia ukrytego, na które wskazuje „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Radomin na lata 2016-2020: *„przejawia się [ono] zatrudnianiem w małych gospodarstwach po kilka osób. W*

rzeczywistości większość tych osób faktycznie nie pracuje, lecz ze względów ubezpieczeniowych figurują jako osoby pracujące w rolnictwie".

Wykres 5.Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie sołectwa Płonne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Tabela 22. Wybrane problemy społeczne na terenie sołectwa Płonne

Płonne – sfera społeczna	
Charakterystyka pomocy społecznej na terenie sołectwa – ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa	5
Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	1
Ilość osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 mies.	8
Liczba Niebieskich Kart	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Ważnym czynnikiem, który należy zidentyfikować, dokonując diagnozy obszaru rewitalizowanego jest liczba interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. Na analizowanym obszarze odnotowano w roku 2017 siedem tego typu interwencji – sytuuje to sołectwo Płonne na drugim miejscu (po sołectwie Radomin – gdzie odnotowano 16 interwencji) pod względem ilości interwencji w gminie. W pozostałych sołectwach odnotowywano przeważnie pojedyncze interwencje bądź – jak w sołectwach Jakubkowo, Rodzone, Łubki, Szczutowo – nie odnotowywano ich wcale.

Wskaźnik „Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych" wynosi dla sołectwa Płonne 5,38% i jest wyższy od średniej dla gminy wynoszącej 4.15%. W sołectwie nie ma natomiast problemu przestępczości wśród młodocianych – liczba przestępstw tej grupy wiekowej w 2017 r. wyniosła 0 (na podstawie danych z Urzędu Gminy Radomin).

Dzieci z sołectwa Płonne uczęszczają do Szkoły Podstawowej im. Dziewanowskich w Płonnem. Przeciętny wynik egzaminu szóstoklasisty z ostatnich trzech lat wynosił w ww. szkole 62% i był niższy od przeciętnego wyniku egzaminu dla województwa kujawsko-

pomorskiego. Wyniki te pokazują, że w Płonnem potrzebna jest realizacja przedsięwzięć nastawionych na podnoszenie jakości edukacji, realizację zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania i zdolności dzieci oraz zapewnienie im możliwości udziału w dodatkowych zajęciach.

Tabela 23. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w SP w Płonnem

Szkoła	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Rok szkolny 2015/2016	Przeciętny wynik z 3 lat
SP Płonne	61%	58%	67%	62%
Województwo kujawsko-pomorskie	63%	64%	61%	63%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Na terenie sołectwa zarejestrowane są trzy organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Jakubowe, Ochotnicza Straż Pożarna Płonne, Stowarzyszenie Pomocy Młodzieży i Dzieciom Autystycznym Oraz Młodzieży i Dzieciom z Niepełnosprawnościami "Błękitni".

Istnieje duży potencjał społeczny do zwiększenia integracji społecznej i aktywności. Potencjalne szanse stwarza w tym zakresie zwłaszcza rozwój ekonomii społecznej na terenie sołectwa. W sołectwie działalność rozpoczął podmiot ekonomii społecznej – Fundacja Nocy i Dni – utworzona przez mieszkańców Płonnego. Grupa inicjatywna zakładająca fundację złożyła wniosek o dofinansowanie miejsc pracy do Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej. Wniosek przeszedł już proces weryfikacji i został pozytywnie oceniony. Dzięki temu w ramach dofinansowania z RPO (Oś 9. Solidarne społeczeństwo 9.4. Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej 9.4.1. Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej) w fundacji zatrudnione zostały trzy pracowniczki z grupy osób w trudnej sytuacji na rynku pracy. Nowo utworzone przedsiębiorstwo społeczne będzie działać w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej: turystyka społeczna i lokalne produkty kulturowe. W ramach przedsiębiorstwa społecznego rozwijana będzie wioska tematyczna Nocy i Dni nawiązująca do powieści i pobytu w Płonnem Marii Dąbrowskiej. PES będzie także oferować sprzedaż żywności z food tracka, wyrób i sprzedaż produktów rękodzielniczych, usługi opiekuńcze oraz animacje dla dzieci i seniorów.

W ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych jako element przygotowywania programu rewitalizacji, zorganizowano szereg spotkań ze społecznością lokalną w celu poznania potrzeb mieszkańców. W trakcie spotkań pracowano metodą World Cafe – uczestnicy spotkań wskazywali na potrzeby dotyczące najbliższego otoczenia, następnie każda osoba miała do dyspozycji 10 punktów, które mogła rozdzielić wg własnego uznania na

wszystkie obszary, co miało wykazać priorytetyzację spraw, którymi należy się zająć w okresie najbliższych dwóch lat.
W trakcie spotkań mieszkańcy wskazywali na następujące działania dotyczące sołectwa Płonne:

Kultura, czas wolny, edukacja	Zdrowie, sport	Przestrzeń publiczna
- utworzenie na terenie budynku szkolnego regionalnej izby historycznej w połączeniu z izbą pamięci Marii Dąbrowskiej (historia Gminy Radomin i Ziemi Dobrzyńskiej) – 20p. - zagospodarowanie i rozbudowa świetlic wiejskich 10p. - zakup strojów dla grupy teatralnej z Płonnego - 4p - zajęcia pozaszkolne dla dzieci - 5p. - zajęcia w świetlicy (warsztaty kulinarne, warsztaty rękodzieła) - 6p. - zorganizowanie zbiorowych wyjazdów do kina, teatru, opery - 7p. - organizowanie spotkań dla seniorów, dla mam z dziećmi - 4p.	ścieżka zdrowia przy boisku w Płonnem (mini siłownia) - 10p.	- budowa drogi na Bobrowisko - remont obelisku przy kościele w Płonnem oraz uporządkowanie starego cmentarza - 6p.

Źródło: Opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Sołectwo pełni przede wszystkim funkcję rolniczą, a w niewielkim stopniu funkcje usługowo-handlowe. Głównymi źródłami dochodu mieszkańców są:

- praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych;
- praca zarobkowa na terenie miejscowości, gminy i poza nią;
- renta, emerytura, zasiłki;
- własna działalność.

Potencjał walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego wsi jest wykorzystywany w sposób niewystarczający. Słabo rozwinięta jest działalność pozarolnicza oraz działalność dająca dodatkowe źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych np. agroturystyka, usługi turystyczne, produkcja zdrowej żywności itp. Sytuację w tym zakresie może poprawić powstające w sołectwie przedsiębiorstwo społeczne Fundacja Nocy i Dni i rozwijane przez nie działania związane z wioską tematyczną.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa Płonne i Gminy Radomin.

Wykres 6. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa Płonne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Analizowany wskaźnik dla Płonnego jest niższy od średniej dla gminy. Mały – w porównaniu do średniej dla gminy – odsetek prowadzonych działalności gospodarczych sprawia, że umotywowane jest podejmowanie działań mających na celu podnoszeniu kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz ich zachęcenie do zakładania działalności gospodarczej i wzmacnianie kompetencji w tym zakresie.

Sfera środowiskowa

Tereny sołectwa Płonne są nieskanalizowane. Ścieki bytowo-gospodarcze gromadzone są w większości w zbiornikach bezodpływowych (tzw. szambach) i okresowo wywożone do gminnej oczyszczalni. Potencjalne nieszczelności zbiorników grożą przedostaniem się nieczystości do wód podziemnych i pośrednio do wód jezior i rzek. Niepokojącym jest fakt, że znaczna część ścieków gromadzona w zbiornikach bezodpływowych jest utylizowana poprzez wylewanie na pola. Podobnie utylizowane są ścieki z gospodarstw rolnych i zakładów produkcyjnych.

Na przedmiotowym terenie stan powietrza atmosferycznego jest niezadowalający. Wynika to z faktu, że w przeważającej części na cele grzewcze mieszkańcy wykorzystują takie paliwa jak: węgiel kamienny, drewno czy odpady drzewne, które charakteryzują się wysokim stopniem emisji CO2. Według przeprowadzonej przez WIOŚ w Bydgoszczy w 2015 rok rocznej oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, na terenie całej strefy kujawsko-pomorskiej, do której należy Gmina Radomin, odnotowano przekroczenia stężeń pyłu PM10 i PM2,5 oraz B(a)P.

Sołectwo dysponuje walorami przyrodniczymi, które mogą stanowić podstawę do rozwoju turystyki w oparciu o zasoby przyrodnicze. Na terenie sołectwa znajduje się pomnik przyrody – Góra Modrzewiowa ze skupiskiem wiekowych drzew - Rezerwat Przyrody „Bobrowisko, a także fragment rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęca" o powierzchni 1,75 ha.

Mając na względzie wartość środowiska przyrodniczego, planowane działania inwestycyjne będą uzgadniane z jednostkami odpowiedzialnymi za ochronę i kształtowanie środowiska.

1.1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W sołectwie zlokalizowany jest zespół dworsko-parkowy powstały ok. XIX wieku. Park podworski typu krajobrazowego (zajmujący powierzchnię *1,3 ha,* w tym wody 0,04 ha), jest zaniedbany, ma nieczytelny układ przestrzenny i niefunkcjonujący system wodny, wymaga rewaloryzacji zarówno drzewostanu, jak i układu przestrzennego. Z zespołu dworskiego zachował się jedynie budynek gospodarczy murowany z cegły, spełniający definicję

przestrzeni zdegradowanej, będący w złym stanie technicznym. Znajduje się on w rękach prywatnych.

Funkcjonująca na terenie sołectwa infrastruktura społeczna i sportowa - świetlica wiejska, boisko sportowe przy szkole - wymaga modernizacji. Modernizacji wymagają również niektóre fragmenty sieci drogowej. Na terenie sołectwa brak chodników prowadzących do obiektów użyteczności publicznej, co utrudnia komunikację i stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności.

Tabela 24. Kluczowe zjawiska w analizowanych sferach w sołectwie Płonne

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	- Relatywnie wysoki udział osób bezrobotnych - Niższa od średniej wojewódzkiej jakość kształcenia w lokalnej szkole	Działalność organizacji pozarządowych
Pozostałe sfery	- Niski wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców - Zły stan istniejącej infrastruktury społecznej - Gospodarka ściekowa zdominowana przez zbiorniki wybieralne (szamba), co nie koresponduje z kierunkami rozwoju przewidzianymi dla tego obszaru	Istniejąca infrastruktura społeczna: świetlica wiejska, izba regionalna w Szkole Podstawowej

Źródło: opracowanie własne

6.2.Dulsk

Dulsk jest położony w południowo-zachodniej części gminy Radomin, przy drodze powiatowej nr 2127C. Zajmuje powierzchnię 1049,7744 ha, co stanowi 16.01% gminy.

Sfera społeczna

Na drugą połowę 2017 r. sołectwo zamieszkiwało 548 osób, co stanowi 13,51% mieszkańców gminy.

Analizowany obszar zamieszkują w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym (18-64 lat) – 356 osób zameldowanych na tym obszarze. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat) wynosi 81 - stanowią oni 14,78% mieszkańców sołectwa - przy średniej dla gminy wynoszącej 12,84%.

Wykres 7. Struktura wiekowa ludności w Dulsku i gminie Radomin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Powyższy wykres pokazuje, że liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na analizowanym terenie była większa niż średnia wartości dla Gminy Radomin. Większa liczba osób w wieku poprodukcyjnym wpływa niekorzystnie na sytuację demograficzną tego terenu. Starzenie się ludności na terenie sołectwa wpływa na nasilenie problemów społecznych dotykających osoby starsze oraz wzrost wydatków gminy w zakresie opieki społecznej. Wśród problemów społecznych związanych z dużą liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym należy wskazać wykluczenie społeczne osób starszych, zjawisko ich osamotnienia – związane ze słabnącymi więziami rodzinnymi. W związku z tym, niezbędne jest podjęcie określonych działań, które będą miały na celu pomoc osobom starszym w codziennym życiu, ich aktywne włączenie w społeczność lokalną oraz przeciwdziałanie ich marginalizacji m.in. poprzez dostosowanie oferty Wiejskiego Domu Kultury do potrzeb tej grupy ludności, ułatwienie dostępu do zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych.

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na analizowanym obszarze wynosi 3,08%. Pod tym względem sytuacja w sołectwie jest korzystna – udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w Dulsku jest niższy od średniej dla gminy wynoszącej 4,87%. Pod uwagę należy jednak wziąć zjawisko bezrobocia ukrytego, charakterystycznego dla terenów rolniczych, takich jak Płonne i Dulsk - w małych gospodarstwach formalnie zatrudnionych jest kilka osób. W rzeczywistości większość tych osób faktycznie nie pracuje, lecz ze względów ubezpieczeniowych figurują jako osoby pracujące w rolnictwie.

Tabela 25. Wybrane problemy społeczne na terenie sołectwa Dulsk

Dulsk – sfera społeczna	
Charakterystyka pomocy społecznej na terenie sołectwa – ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa	7
Ilość osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 mies.	6
Liczba Niebieskich Kart	1

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy w Radominie

Na terenie Dulska działa filia Szkoły Podstawowej w Radominie. Do filii uczęszczają dzieci z sołectw Dulsk, Wilczewko i Wilczewo. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów z filii w Dulsku był najniższy w gminie, która na tle województwa kujawsko-pomorskiego także osiąga niskie efekty edukacyjne. Stan ten obrazują poniższe zestawienia.

Tabela 26. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w filii SP w Dulsku

Szkoła	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Rok szkolny 2015/2016	Przeciętny wynik z 3 lat
SP Radomin	47%	64%	54%	55%
SP Płonne	61%	58%	67%	62%
Filia w Dulsku	31,3%	Brak klasy VI	54%	42,5%
Gmina	47%	59%	55%	54%
Województwo kujawsko-pomorskie	63%	64%	61%	63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Radomin

Tabela 27. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w filii SP w Dulsku na tle innych sołectw gminy Radomin

Sołectwa	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich 3 lat
Bocheniec	62%
Dulsk	42,5%
Gaj	55%
Jakubkowo	62%
Kamionka	55%
Łubki	62%
Piórkowo	55%
Płonko	62%
Płonne	62%
Radomin	55%
Rętwiny	55%
Rodzone	62%
Szafarnia	62%
Szczutowo	55%
Wilczewko	42,5%
Wilczewo	42,5%
RAZEM GMINA RADOMIN	54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Radomin

Sołectwo należy uznać za rejon o niskim poziomie kształcenia – istnieje w związku z tym duża potrzeba przeprowadzenia działań z zakresu rozwoju społecznego dzieci i młodzieży.

Na terenie sołectwa działania prowadzą lokalne organizacje pozarządowe, wśród których należy wymienić Stowarzyszenie Nowoczesnych Gospodyń z Radomina i okolic, Stowarzyszenie Jakubowe, Stowarzyszenie Przyjaciół Dulska i okolic, Klub Sportowy „SOKÓŁ", OSP w Dulsku.

Sfera gospodarcza

Podobnie jak Płonne, Dulsk pełni przede wszystkim funkcję rolniczą, a w niewielkim stopniu funkcje usługowo-handlowe. Głównymi źródłami dochodu mieszkańców są:

- praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych;
- praca zarobkowa na terenie miejscowości, gminy i poza nią;

- renta, emerytura, zasiłki;
- własna działalność.

Na terenie sołectwa obserwuje się pozytywne tendencje w zakresie współpracy producentów rolnych. Przejawem tego jest funkcjonująca w Dulsku grupa producencka „FARMER" zrzeszająca 100 okolicznych rolników prowadząca bezpośrednio skup i sprzedaż płodów rolnych i zwierząt. Zakładem bezpośrednio świadczącym usługi na rzecz rolnictwa jest Spółdzielczy Zakład Usługowy Kółek Rolniczych w Dulsku.

Należy jednak podkreślić, że pomimo bardzo korzystnych warunków do prowadzenia działalności rolniczej, sfera produkcji i usług związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym jest w sołectwie stosunkowo słabo rozwinięta.

Sołectwo cechuje również niski wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców mierzony liczbą zarejestrowanych firm. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa wynosi 6,46 i jest niższy od średniej dla gminy.

Sfera środowiskowa

Sołectwo jest częściowo skanalizowane, jednak – podobnie jak w sołectwie Płonne – na jego terenie występuje problem związany z gromadzeniem ścieków bytowo-gospodarczych w zbiornikach bezodpływowych (tzw. szambach) oraz potencjalną nieszczelnością zbiorników grożącą przedostaniem się nieczystości do wód podziemnych i pośrednio do wód jezior i rzek.

Na terenie sołectwa Dulsk występuje także problem zanieczyszczenia powietrza, powodowany wykorzystywaniem przez mieszkańców na cele grzewcze takich paliw jak: węgiel kamienny, drewno czy odpady drzewne, które charakteryzują się wysokim stopniem emisji CO2.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Obszar sołectwa Dulsk dotknięty jest problemami infrastrukturalnymi i przestrzennymi, do których należą m.in. niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, nieuporządkowane przestrzenie publiczne.

Na terenie sołectwa znajduje się Wiejski Dom Kultury, który mieści salę widowiskową ze sceną i zapleczem, świetlicę strażacka, kuchnię z zapleczem, punkt lekarski oraz filię biblioteki gminnej. Wymaga on jednak modernizacji i doposażenia.

Funkcjonująca na terenie sołectwa infrastruktura sportowa - boisko sportowe przy szkole - wymaga modernizacji. Modernizacji wymagają również niektóre fragmenty sieci drogowej. Na terenie sołectwa brak chodników prowadzących do obiektów użyteczności publicznej, co utrudnia komunikację i stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności.

Tabela 28. Kluczowe zjawiska w analizowanych sferach w sołectwie Dulsk

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	- Niska jakość kształcenia w lokalnej szkole - Duży udział osób w wieku poprodukcyjnym	Działalność organizacji pozarządowych
Pozostałe sfery	- Niski wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców - Zły stan istniejącej infrastruktury społecznej - Gospodarka ściekowa zdominowana przez zbiorniki wybieralne (szamba), co nie koresponduje z kierunkami rozwoju przewidzianymi dla tego obszaru	Istniejąca infrastruktura społeczna: Wiejski Dom Kultury Pozytywne tendencje w zakresie współpracy producentów rolnych

Źródło: opracowanie własne

7.Wizja obszaru rewitalizacji po rewitalizacji

Wizja wyznaczonego obszaru rewitalizacji po rewitalizacji jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina poprzez określone kierunki działań. Wizja obrazuje przyszły wizerunek obszarów rewitalizowanych Gminy, który zostanie osiągnięty dzięki realizacji wyznaczonych celów strategicznych.

Z uwagi na występujące problemy, władze Gminy planują podjąć działania, zmierzające do rewitalizacji obszarów, na których zidentyfikowano najwięcej negatywnych zjawisk. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynika z przedstawionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Głównymi problemami, które należy zniwelować są zdiagnozowane problemy społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Ponadto, infrastruktura społeczna na tych terenach nie zaspokaja w pełni potrzeb mieszkańców i nie jest dostosowana do prowadzenia działań.

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

- zmniejszenie bezrobocia, w tym: długotrwałego, oraz wzrost zatrudnienia
- zmniejszenie przestępczości
- zmniejszenie poziomu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem
- zmniejszenie uzależnień, w tym: od alkoholu
- wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców

- aktywna integracja, uczestnictwo w kulturze i rekreacji, aktywizacja obywatelska mieszkańców, rozwój działalności kulturalnej, edukacyjnej, społecznej, opiekuńczej, integracyjnej, turystycznej
- poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia
- poprawa jakości przestrzeni publicznych umożliwiających integrację mieszkańców i umocnienie spójności społecznej
- poprawa stanu środowiska naturalnego
- poprawa wizerunku obszaru zrewitalizowanego

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz wyniki badań ankietowych, sformułowano następującą wizję obszaru rewitalizacji.

Wizja obszaru rewitalizacji w 2023 r.

Obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Radomin po przeprowadzeniu procesów i wdrożeniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest obszarem, który został uzdrowiony i ożywiony społecznie, gospodarczo, kulturowo, jak i przestrzennie, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów środowiskowych.

Na jego terenie została odnowiona zabudowa wyposażona w infrastrukturę oraz poprawiła się jakość życia. Obszar stał się atrakcyjny pod względem zamieszkania, prowadzenia przedsiębiorczości, jak również turystyki - w oparciu o wykorzystanie lokalnych zasobów. Pojawiają się nowi mieszkańcy, inwestorzy i turyści. Ożywia się przyjazna i zróżnicowana przestrzeń publiczna, pojawiają się nowe punkty usługowe, miejsca odpoczynku i aktywnego spędzania czasu, wyremontowane obiekty kultury i miejsca spotkań - zaspokajające potrzeby użytkowników i tworzące nowe miejsca pracy.

Została wzmocniona spójność i zniwelowane wykluczenie społeczne i ubóstwo, zwiększyło się zatrudnienie wśród mieszkańców, a tym samym spadł poziom bezrobocia.

Nastąpiła również poprawa aktywności społecznej i gospodarczej osób zamieszkujących niniejsze obszary oraz wzrost inicjatyw lokalnych

8.Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych oraz dla urzeczywistnienia zdefiniowanej wizji rozwoju Gminy Wiejskiej Radomin wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Schemat 3. Cele rewitalizacji

I. Cel rewitalizacji: Wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego

Cel wybrano z uwagi na konieczność rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru Gminy Radomin. W toku sporządzania diagnozy obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji wyszczególniono konieczność pilnej ingerencji w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu całych grup ludności, jak i ożywienia aktywności kulturalnej, społecznej i rekreacyjnej mieszkańców. Trudna sytuacja wielu rodzin, rosnący poziom bezrobocia i ubóstwo, to niektóre z pobudek narastania problemów społecznych. W celu poprawy sytuacji domowej niezwykle ważne jest zintensyfikowanie i dostosowanie świadczonego wsparcia do zmieniających się potrzeb.

II. Cel rewitalizacji: Ożywienie przestrzeni publicznej

Cel dotyczy działań związanych z poprawą stanu infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji oraz kształtowaniem przestrzeni publicznej. Infrastruktura aktywizacji społecznej odgrywa w procesie rewitalizacji niezwykle istotną rolę, gdyż to w jej obrębie podejmowane będą działania pobudzające spójność społeczną. Podejmowanie działań w tym obszarze umożliwi podniesienie walorów estetycznych, przestrzennych i funkcjonalnych w celu poprawy jakości życia mieszkańców (infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna) oraz wpłynie pozytywnie na ożywienie gospodarcze obszaru.

Cele szczegółowe oraz kierunki działań służą osiągnięciu pożądanego rezultatu celów strategicznych:

Tabela 29. Kierunki działań i przedsięwzięcia

Cele szczegółowe	Kierunki działań i przedsięwzięcia
I. Cel rewitalizacji: Wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego	
I.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	- aktywizacja osób bezrobotnych - aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - rozwój obszarów wsparcia rodziny i przeciwdziałania patologiom

I.2. Ożywienie w sferze kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz turystycznej	- organizowanie wydarzeń o charakterze kulturalnym na obszarze rewitalizacji - realizacja programów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i osób starszych - stworzenie Centrum Aktywności Lokalnej (CAL)
II. Cel rewitalizacji: Ożywienie przestrzeni publicznej	
II.1. Tworzenie warunków do animacji społecznej	- rewitalizacja terenów zdegradowanych oraz poprawa stanu infrastruktury - modernizacja elementów infrastruktury rynku kreujących przestrzeń do animacji społecznej i kulturalnej - ożywienie gospodarcze i społeczne poprzez wykorzystanie lokalnych potencjałów i zasobów
II.2. Modernizacja istniejącej oraz tworzenie infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej	- zagospodarowanie przestrzeni publicznych wewnątrz obszaru rewitalizacji na strefy aktywizacji kulturalnej, wypoczynku i rekreacji, umożliwiające wspólną aktywność mieszkańców i spędzanie wolnego czasu(skwery, place rekreacyjne, place zabaw) - stworzenie infrastruktury umożliwiającej aktywny wypoczynek dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz turystów

Tabela 30. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Lp.	NAZWA WSKAŹNIKA	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA DANYCH	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ DOCELOWA
1.	Liczba zrealizowanych projektów społecznych	GOPS	0	7
2.	Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z dodatkowych zajęć	Urząd Gminy Radominie	0	30
3.	Liczba osób korzystająca z porad psychologicznych	GOPS	0	30
4.	Liczba osób bezrobotnych korzystających ze szkoleń w ramach	Urząd Gminy w Radominie	0	30

	Programu			
5.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - szt.	Urząd Gminy w Radominie	0	2
6.	Liczba doposażonej infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej	Urząd Gminy w Radominie	0	1
7.	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów - osoby	Urząd Gminy w Radominie	0	200
8.	Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w gminie - osoby	Urząd Gminy w Radominie	0	500

9. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 31. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych Płonne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Przedmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji 1: . Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu									
Kierunek działań: 1. - aktywizacja osób bezrobotnych aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym- rozwój obszarów wsparcia rodziny i przeciwdziałania patologiom									
Jednostka Płonne	Pobudzenie do aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych	Edukacja, poradnictwo i wsparcie terapeutyczne osób i rodzin o niewystarczających kompetencjach i umiejętnościach społecznych i zawodowych z gminy	Społeczny	Gmina Radomin, GOPS	Organizacja indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem oraz terapeutą uzależnień w celu zdiagnozowania problemów i ich rozwiązania	Remizo -Świetlica	100 000	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz uzależnionych wychodzących z bezrobocia i uzależnienia (15)	Lista członków klubu, lista obecności, liczba godzin, ankiety
Jednostka	Pobudzenie do aktywności	Szkolenia, staże zawodowe i	Społeczno – gospodarczy	PUP, Gmina Radomin	Organizacja szkoleń oraz staży i praktyk	Remizo Świetlica	180 000	Liczba osób zagrożonych	Liczba członków

Płonne	społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych	praktyki zawodowe			zawodowych dla osób bezrobotnych lub chcących podnieść kwalifikacje, które poszukują zatrudnienia. Szkolenia będą dostosowane do potrzeb osób bezrobotnych i rynku pracy			ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność zawodowa (8)	szkoleń, lista obecności, ankiety
Jednostka Płonne	Pobudzanie do aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych	Działania animacyjno-kulturalno-szkoleniowe	Społeczny	Gmina Radomin GOPS	Stworzenie Programu Aktywności Lokalnej PAL	Regionalna Izba Pamięci Mari Dąbrowskiej	125 000	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (15)	Liczba uczestników spotkań, lista obecności, ankiety
Cel rewitalizacji: 2 Ożywienie w sferze kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz turystycznej									
Kierunek działań:2 - Organizowanie wydarzeń o charakterze kulturalnym na obszarze rewitalizacji realizacja programów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i osób starszych, stworzenie Centrum Aktywności Lokalnej CAL									
Jednostka Płonne	Utworzenie Sołeckie Centrum Aktywności Lokalnej do realizacji zadań	Utworzenie młodzieżowego klubu ,,Zawsze Aktywni''	Społeczny	Gmina Radomin	Organizacja młodzieżowego klubu samopomocy, w której będą brały udział uczniowie	Remiza Świetlica, Regionalna Izba Pamięci Mari	120 000	Liczba młodzieży, która zwiększyła swoje kompetencje społeczne (15)	Liczba członków klubu, lista obecności, ankiety

	z zakresu animacji społeczno - kulturalnej				gimnazjum oraz szkoły podstawowej. Celem klubu, będzie stworzenie miejsca spotkań dla tej grupy społecznej	Dąbrowskie j			
Jednostka Płonne	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej do realizacji zadań z zakresu animacji społeczno - kulturalnej	Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku	Społeczne	Gmina Radomin	Uniwersytet Trzeciego Wieku przeznaczony będzie dla osób w wieku poprodukcyjnym w celu zmniejszenia wykluczenia społecznego i samotności	Remizo Świetlica, Regionalna Izba Pamięci Mari Dąbrowskie j	50 000	Liczba osób starszych zaangażowanych w życie społeczno – kulturalne gminy, u których wzrosła aktywność społeczna (20)	Liczba uczestników spotkań, lista obecności
Jednostka Płonne	Działania integrujące społeczność poprzez organizacje wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych	Cykl imprez kulturalno – turystycznych	Społeczno – kulturalne	Gmina Radomin	Imprezy przeznaczone będą dla mieszkańców oraz turystów w celu zwiększenia potencjału gminy poprzez promocję dziedzictwa kulturowego Gminy	Regionalna Izba Pamięci Mari Dąbrowskie j, Szkoła, Remizo Świetlica	100 000	Liczba mieszkańców oraz turystów uczestniczących w wydarzeniach (100)	Liczba uczestników, dokumentacja fotograficzna, wideo, informacje w mediach
Cel 3: Tworzenie warunków do animacji społecznej									
Kierunek działań:4 Rewitalizacja terenów zdegradowanych oraz poprawa stanu infrastruktury modernizacja elementów infrastruktury terenów sołeckich kreujących przestrzeń do animacji społecznej i kulturalnej , ożywienie gospodarcze i społeczne poprzez wykorzystanie lokalnych potencjałów i zasobów.									
Cel 4: . Modernizacja istniejącej infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej									

Kierunek działań: zagospodarowanie przestrzeni publicznych wewnątrz obszaru rewitalizacji na strefy aktywizacji kulturalnej, wypoczynku i rekreacji umożliwiające wspólną aktywność mieszkańców i spędzanie wolnego czasu (skwery, place rekreacyjne, place zabaw scena) - stworzenie infrastruktury umożliwiającej aktywny wypoczynek dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz turystów									
Jednostka Płonne	Modernizacja oraz wyposażenie Regionalnej Izby Pamięci Mari Dąbrowskiej	Przekształcenie izby Pamięci w Regionalną Izbę Pamięci Mari Dąbrowskiej	Techniczny	Gmina Radomin	Zmodernizowana Izba pozwoli na prowadzenie projektów, których celem będzie zwiększenie potencjału sołectwa i atrakcyjności turystycznej	Gmina	400 000	Korzystanie z projektu przez około 100 osób z terenu objętego rewitalizacją	Dokumentacja powykonawcza

Tabela 32. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych Dulsk

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Przedmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji 1: . Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu									
Kierunek działań: 1. - aktywizacja osób bezrobotnych aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym- rozwój obszarów wsparcia rodziny i przeciwdziałania patologiom									
Jednostka Dulsk	Pobudzenie do aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości oraz podnoszenie kompete	Edukacja, poradnictwo i wsparcie terapeutyczne osób i rodzin o niewystarczających kompetencjach i umiejętnościach społecznych i zawodowych z gminy	Społeczny	Gmina Radomin, GOPS	Organizacja indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem oraz terapeutą uzależnień w celu zdiagnozowania problemów i ich rozwiązania	Wiejski Dom Kultury w Dulsku	100 000	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz uzależnionych wychodzących z bezrobocia i uzależnienia (15)	Lista członków klubu, lista obecności, liczba godzin, ankiety

	ncji społeczn ych i zawodow ych								
Jednostka Dulsk	Pobudze nie do aktywnoś ci społeczn ej, zawodow ej i przedsięb iorczości oraz podnosze nie kompete ncji społeczn ych i zawodow ych	Szkolenia, staże zawodowe i praktyki zawodowe	Społeczno – gospodarczy	PUP, Gmina Radomin	Organizacja szkoleń oraz staży i praktyk zawodowych dla osób bezrobotnych lub chcących podnieść kwalifikacje, które poszukują zatrudnienia. Szkolenia będą dostosowane do potrzeb osób bezrobotnych i rynku pracy		180 000	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność zawodowa 15	Liczba członków szkoleń, lista obecności, ankiety
Jednostka Dulsk	Pobudza nie do aktywnoś ci społeczn ej, zawodow ej i przedsięb	Działania animacyjno-kulturalno-szkoleniowe	Społeczny	Gmina Radomin GOPS	Stworzenie Programu Aktywności Lokalnej PAL	Centrum Aktywności Lokalnej	125 000	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (15)	Liczba uczestników spotkań, lista obecności, ankiety

	iorczości oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych								
Cel rewitalizacji: 2 Ożywienie w sferze kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz turystycznej									
Kierunek działań:2 - Organizowanie wydarzeń o charakterze kulturalnym na obszarze rewitalizacji realizacja programów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i osób starszych, stworzenie Centrum Aktywności Lokalnej CAL									
Jednostka Dulsk	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej do realizacji zadań z zakresu animacji społeczno - kulturalnej	Utworzenie Klubu Aktywnych Kobiet	Społeczny	Gmina Radomin GOKIS	Klub "Aktywne Kobiety" będzie dla kobiet w wieku poprodukcyjnym w celu zmniejszenia wykluczenia społecznego i samotności miejsce spotkań dla tej grupy społecznej	Wiejski Dom Kultury w Dulsku	120 000	Liczba Kobiet która zwiększyła swoje kompetencje społeczne (15)	Liczba członków klubu, lista obecności, ankiety
Cel 3: Tworzenie warunków do animacji społecznej									
Kierunek działań:4 Rewitalizacja terenów zdegradowanych oraz poprawa stanu infrastruktury modernizacja elementów infrastruktury Wiejskiego Domu kultury oraz									

otoczenia kreujących przestrzeń do animacji społecznej i kulturalnej , ożywienie gospodarcze i społeczne poprzez wykorzystanie lokalnych potencjałów i zasobów.									
Jednostka Dulsk	Modernizacja oraz remont Wiejskiego Domu Kultury wraz z otoczeniem	Modernizacja oraz remont Wiejskiego Domu Kultury wraz z otoczenie z przeznaczeniem na Sołeckie Centrum Aktywności Lokalnej	Techniczny	Gmina Radomin	Dostosowanie pomieszczeń Wiejskiego Domu Kultury oraz terenu wokół w celu prowadzenia tam projektów zmierzających do rozwoju społeczno – kulturalnego	Gmina	400 000	Korzystanie ze zrewitalizowanego obiektu przez około 50 osób z terenu objętego rewitalizacją	Dokumentacja powykonawcza

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin łączy ze sobą działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zaplanowane działania są wzajemnie ze sobą powiązane i uzupełniają się. Program jest nastawiony na realizację głównie projektów „miękkich", jednakże dla dopełnienia części działań planuje się wdrożenie również projektów „twardych". Powyższe działania spełniają ideę projektów zintegrowanych.

Przedsięwzięcia uwzględnione w poprzednim rozdziale związane z celem dotyczącym Wzmocnienia spójności społecznej i włączenia społecznego ukierunkowane są na realizację zadań miękkich, które wpływają na ograniczenie lub likwidacje zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji problemów społeczno-gospodarczych.

Projekty z zakresu celu: Ożywienie przestrzeni publicznej są zbiorem projektów infrastrukturalnych, które przyczyniają się do skutecznej realizacji celów społecznych. Stanowią one swoiste narzędzie do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych.

Zintegrowane, połączone działania społeczne i infrastrukturalne wpływają na zachęcenie mieszkańców do uczestnictwa w projektach miękkich i kompleksowe rozwiązanie problemów.

Komplementarność przestrzenna

Mimo że projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, zasięg ich oddziaływania będzie wykraczał poza ten obszar, gdyż z efektów rewitalizacji przestrzennej (projekty infrastrukturalne) będą korzystać nie tylko mieszkańcy danego obszaru, ale również mieszkańcy całej Gminy, przedsiębiorcy i turyści. Skala oddziaływania przyczyni się zatem do poprawy sytuacji w całej Gminie, w szczególności w zakresie integracji i aktywizacji mieszkańców. Prowadzone działania nie wzniecą przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne rejony, nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa

Zaprojektowane działania rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji aspekcie zarówno społecznym, jak i przestrzenno-funkcjonalnym). Tym samym programowana rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu sformułowanego w wizji.

Komplementarność problemowa opierać się będzie na:
- wzajemnym dopełnianiu się działań sektorowych (dopełnienie programów, inwestycji służącym celom społecznym);
- parametryzacji pożądanego stanu, do którego osiągnięcia prowadzi realizacja programu (wskaźniki rezultatu);
- ocenie spójności działań z efektami analiz na obszarze województwa (monitorowanie i ocena wpływu rewitalizacji na wskaźniki regionalne).

Podejmując strategiczne decyzje na innych polach pracownicy samorządu lokalnego, będą brać pod uwagę zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, aby zapewnić ściślejszą koordynację tematyczną działań administracji. Należy ponadto wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, co gwarantuje zachowanie komplementarności problemowej już na etapie planowania strategicznego.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób, aby zapewnić optymalne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System ten został oparty na systemie działania i zarządzania Gminy Wiejskiej Radomin, w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się będzie na:
- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (w oparciu o system terytorialny);
- spójności działań proceduralnych (monitorowanie, czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność);
- wypracowaniu trwałych standardów.

Komplementarność źródeł finansowania
Projekty rewitalizacyjne będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS) oraz środków własnych Gminy. Możliwe jest również angażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno - prywatnego, programy ministerialne

Komplementarność międzyokresowa
*Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin*w części swoich działań jest uzupełnieniem przedsięwzięć realizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013. W związku z tym, nawiązuje do zachowania ciągłości programowej. W poprzedniej perspektywie w Gminie Radomin zrealizowano szereg projektów nastawionych na rozwiązywanie i łagodzenie problemów społecznych, podnoszenie jakości usług społecznych oraz aktywizację zawodową mieszkańców.

Doświadczenie z poprzedniego okresu finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywy finansowej.

Komplementarność międzyokresowa opiera się na:
- analizie dotychczasowych działań Gminy, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności;
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań.

Zadania wyznaczone w niniejszym Programie Rewitalizacji tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu.

11. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Fundamentalnym elementem procesu rewitalizacji pozostaje partycypacja społeczna, czyli zaangażowanie różnych interesariuszy społecznych z bezpośredniego obszaru rewitalizacji i jego otoczenia we wszystkie stadia projektu: od jego planowania, przez implementację, aż po ewaluację programu. Prace nad przygotowaniem programu, odbywały się we współpracy z różnymi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Interesariuszami projektu rewitalizacji są przede wszystkim mieszkańcy terenów zdegradowanych, ale i szerzej, wszyscy mieszkańcy gminy, lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele i przedstawicielki organizacji pozarządowych oraz i jednostek samorządu terytorialnego.

W procesie rewitalizacji w Gminy Radomin uczestniczą na równych zasadach następujące podmioty:
- Mieszkańcy gminy,
- Przedsiębiorcy działający na terenie gminy,
- Organizacje pozarządowe,
- Jednostka samorządu terytorialnego Gmina Radomin i jej jednostki organizacyjne.

Na etapie przygotowania, jak i później na etapie wdrażania programu największy nacisk położono przede wszystkim na dialog z interesariuszami mieszkającymi bądź działającymi na obszarze rewitalizacji(np. przedsiębiorcy, NGO), gdyż to ich bezpośrednio będą dotyczyć prowadzone działania rewitalizacyjne.

Partycypacja społeczna w gminie Radomin obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym:

- Udział w konsultacjach społecznych – na etapie diagnozowania i programowania,
- Udział w konsultacjach społecznych – na etapie zmian i uzupełnień programu,
- Partycypacja na etapie wdrażania i monitorowania programu.

12.Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania

Program Rewitalizacji Gminy Radomin został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym

szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach.

Interesariusze byli informowani o projekcie i procesie rewitalizacji wielokanałowo, m.in. poprzez stronę internetową, punkt animatora społecznego ulokowany w Urzędzie Gminy w dostępnej dla osób starszych lokalizacji. Do informacji wykorzystano narzędzia tradycyjne i cyfrowe: wydrukowano ulotki, plakaty, rollup, zamieszczonoogłoszenia w mediach drukowanych funkcjonujących na terenie Gminy, a także wykorzystano do tego stronę internetową.

Prócz pasywnych działań informacyjnych proces ten obejmował aktywne działania, m.in. organizację spotkań z mieszkańcami każdego sołectwa oraz określonymi kategoriami społecznymi mieszkańców (grupy dobierano m.in. ze względu na wiek mieszkańców, ich sytuację demograficzną czy prowadzoną działalność).

Dodatkowo, w ramach procesu diagnozy społecznej przygotowano kwestionariusze ankiet i przeprowadzono badania ankietowe on i offline. Konsultacje prowadzono też na zasadach zogniskowanych wywiadów grupowych z przedstawicielami różnych kategorii interesariuszy, byli to m. in. przedstawiciele i przedstawicielki:

Wykres 8. Grupy interesariuszy zaangażowanych w proces programu.

Źródło: Opracowanie własne

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podczas opracowywania *Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin* przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami oraz ankietyzację, aby zapewnić im aktywny udział i zapoznać interesariuszy z przedmiotowym dokumentem. Propozycje i argumenty mieszkańców wysunięte podczas dyskusji oraz analiza uzupełnionych ankiet, były kluczowym aspektem branym pod uwagę podczas podejmowania decyzji o wyborze obszaru rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych na terenie Gminy Radomin.

Informacja o konsultacjach została zamieszczona na stronie internetowej Gminy, Uruchomiony został mail kontaktowy rewitalizacja@radomin.pl, a także punkt Informacyjny udzielający informacji na temat rewitalizacji, w którym w każdą środę od godziny 10.00 - do 13.00 był obecny koordynator projektu i każdy może porozmawiać na tematy związane z rewitalizacją.

W wszystkich sołectwach w trakcie zebrań wiejskich przeprowadzono konsultacje oraz przekazano informacji o procesie tworzenia programu rewitalizacji

W tym czasie odbywały się spotkania z mieszkańcami, zbierane były uwagi do konsultowanych materiałów oraz ankiety.

Tabela 33. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania

Formy konsultacji	Opis przebiegu konsultacji
Punkt Informacyjny	W Urzędzie Gminy uruchomiony został punkt Informacyjny udzielający informacji na temat rewitalizacji, w którym w każdą środę od godziny 10.00- do 13.00 był obecny koordynator konsultacji, a mieszkańcy mogli uzyskać informacje na tematy związane z rewitalizacją oraz przekazać swoje uwagi. Punkt działał w okresie 1.09.2016-30.11.2017
Spotkania	W ramach procesów konsultacyjnych zorganizowany został cykl otwartych spotkań dla mieszkańców Gminy Radomin. Spotkania odbywały się w trakcie przeprowadzonej diagnozy do Programu „Dom Kultury + Inicjatywy Oddolne". Założeniem spotkań było poznanie opinii mieszkańców na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju Gminy Radomin w sferze społecznej, kulturalnej, jak i infrastrukturalnej. Przebieg spotkań wyglądał następująco: • Powitanie uczestników spotkania, • Etapy prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, • Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją, • Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Diagnoza obszaru rewitalizacji: o kryzysowe zjawiska w sferze społecznej, o kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach, o potencjały obszaru,

	○ problemy obszaru, • Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć.
Debaty	Częścią opisanych wyżej spotkań stanowiły debaty. Uczestnicy starali się odpowiedzieć na następujące pytania: • Jakie są mocne i słabe strony zamieszkiwania w mieście? • Jak zmiany powinny nastąpić w charakterystyce obszaru w przyszłości? • Jaka jest wizja rozwoju obszarów rewitalizacji? • Jakie cele rozwojowe należy założyć? • Jakie działania należy podjąć, aby osiągnąć cele i zrealizować nakreśloną wizję?
Indywidualne spotkania informacyjne	Zorganizowano cykl indywidualnych spotkań z interesariuszami rewitalizacji, w trakcie których informowano o powstającym programie oraz zbierano uwagi liderów lokalnej społeczności. Przeprowadzono spotkania m.in. z Nauczycielami oraz uczniami Zespołu Szkół w Radominie, proboszczem parafii, przedstawicielami Organizacji pozarządowej
Ankiety	Przygotowano ankietę diagnozującą potrzeby mieszkańców Gminy Radomin. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów w różnych sferach życia, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych Gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji. Ankietowanie zostało przeprowadzone podczas spotkań konsultacyjnych.

Ponadto, projekt Lokalny *Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin* został wyłożony do publicznego wglądu z możliwością wnoszenia uwag i propozycji projektów. Informacja o wyłożonym do wglądu dokumencie została umieszczona na stronie urzędu. Zgłoszone spostrzeżenia zostały uwzględnione w Programie.

Należy podkreślić, że interesariusze w ramach ankietyzacji, debat, spotkań i wyłożenia dokumentu do wglądu publicznego mieli możliwość wskazania problemów, jakie występują na terenie Gminy Radomin. Ponadto mieszkańcy odnieśli się do propozycji działań jakie zaplanowano w ramach Programu Rewitalizacji oraz przedstawili propozycje własnych przedsięwzięć, które zostały uwzględnione w przedmiotowym dokumencie. Zorganizowane spotkania pozwoliły na wyjaśnienie problematyki rewitalizacji, a dyskusja na temat problemów jakie występują na terenie Gmina Radomin oraz przewidzianych do realizacji zadań, dostarczyła konkretnych sugestii od społeczności i organizacji, zawartych następnie w Programie Rewitalizacji.

Włączenie interesariuszy w proces wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji

Po podjęciu uchwały przez Radę Gminy w sprawie uchwalenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin i pozytywnej ocenie Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego, rozpocznie się etap wdrażania programu i monitorowanie jego postępów.

Partnerami samorządu w procesie rewitalizacji będą podmioty prywatne, zarówno nastawione na zysk, jak i non-profit. Mogą one podejmować przedsięwzięcia, których elementem jest poprawa stanu lokali, budynków oraz ich otoczenia (m.in. roboty termomodernizacyjne), wyposażenie w infrastrukturę techniczną, remonty, jak również działania w zakresie: aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców, przeciwdziałanie patologiom społecznym, promocja kultury, m.in. realizowane przez organizacje pozarządowe.

Realizacja założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji jest skuteczna dzięki szerokiej partycypacji społecznej. Współpraca z wieloma partnerami nakłada na operatora rewitalizacji szereg obowiązków. Podstawowym jest informowanie partnerów o wszystkich istotnych dla nich aspektach procesu rewitalizacji. Następnym krokiem jest konsultacja planowanych działań i wspólne wdrażanie, tj. opracowanie koncepcji, akceptowanie rozwiązań i realizowanie projektów rewitalizacji. Uczestnictwo w procesie rewitalizacji ze strony partnerów jest w pełni dobrowolne – co gwarantuje realizację projektów w sposób zaangażowany.

Władza samorządowa, zgodnie z definicją rewitalizacji, jest podmiotem odpowiedzialnym za cały proces. Z uwagi na swoje zadania i możliwości oraz zdobyte już doświadczenia, jest inicjatorem całego procesu, starając się zaangażować w niego lokalnych partnerów.

Poniżej przedstawiono głównych interesariuszy rewitalizacji i ich zadania wynikające z procesu wdrażania Programu Rewitalizacji:

Urząd Gminy– odgrywa kluczową rolę w procesie wdrażania Programu Rewitalizacji. To główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Do głównych zadań urzędu należy zaliczyć:

- inicjowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
- pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty, w których Gmina będzie beneficjentem,

- angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji,
- komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
- monitorowanie zapotrzebowania na działania z zakresu rewitalizacji
- zarządzanie procesem rewitalizacji,
- tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
- prowadzenie działań promocyjnych,
- monitorowanie zmian zachodzących w obszarach wsparcia oraz całego procesu rewitalizacji,
- wykonywanie innych zadań własnych samorządu, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.

Jednostki organizacyjne samorządu m. in.: Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły, Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury - to podmioty, które odgrywają zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. Będą realizatorami i koordynatorami przeprowadzanych projektów „miękkich".

Ponadto GOPS odegra ważną rolę podczas oceny efektów rewitalizacji, gdyż posiada niezbędne dane na temat rodzaju udzielonych świadczeń społecznych, liczby osób pobierających świadczenia, a także skali problemów występujących na danym obszarze. Na podstawie tych danych możliwe będzie ustalenie zasięgu i ilości koniecznych projektów mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa czy też innych dysfunkcji społecznych.

Mieszkańcy Gminy Radomin– w kontekście interesariuszy rewitalizacji należy wziąć pod uwagę przede wszystkim mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Ich aktywny udział i zaangażowanie będzie kluczowy dla pozytywnego przebiegu rewitalizacyjnych projektów. Będą oni głównymi beneficjentami przedsięwzięć zaplanowanych w ramach rewitalizacji. Dzięki projektom „miękkim" poprawie ulegnie ich sytuacja społeczna i finansowa, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do podniesienia komfortu życia i integracji społecznej. Uwagi zgłaszane przez mieszkańców będą brane pod uwagę przy ewentualnej aktualizacji Programu Rewitalizacji

Przedsiębiorcy – będą oni przede wszystkim uczestniczyć w działaniach mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Mogą oni zasadniczo wpłynąć na osiągnięcie celów rewitalizacji poprzez organizację miejsc pracy z przeznaczeniem na staże lub praktyki. Ponadto przy wsparciu innych interesariuszy rewitalizacji mogą oni tworzyć nowe miejsca pracy, które niewątpliwie przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie rewitalizowanym.

Organizacje pozarządowe m.in. Stowarzyszenie Nowoczesnych Gospodyń z Radomina i okolic, Stowarzyszenie Jakubowe, Stowarzyszenie Przyjaciół Dulska i okolic, Fundacja ,,Nocy i Dni'' Klub Sportowy „SOKÓŁ", OSP w: Łubkach, Dulsku, Płonnem, Radominie, Szafarni, Rętwinach.

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez

cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie, stanie wdrażania programu.

W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwości zgłaszania uwag, przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.radomin.pl – zakładka poświęcona rewitalizacji
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania mieszkańców,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców, ngo, przedsiębiorcami,
- Szeroka informacja i promocja o podejmowanych w ramach rewitalizacji działaniach celem zapewnienia aktywnego udziału wszystkich interesariuszy w projektach rewitalizacyjnych.

Proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegać będzie wpływowi czynników zewnętrznych oraz konsumować będzie efekty działań podjętych na wcześniejszych etapach jego wdrażania. **Jeśli nastąpią przesłanki do aktualizacji, wówczas będzie ona dokonywana co najmniej raz w roku.** Natomiast w przypadku nagłych zmian w otoczeniu wpływających na zapisy Programu konieczna będzie natychmiastowa zmiana dokumentu. Dla przejrzystości PR dla wszystkich zaangażowanych partnerów oraz instytucji zmiany w uchwale Rady Gminy zostaną zasygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały zmieniającej w postaci rejestru zmian. Zmiany mogą również dotyczyć uwzględnienia nowych projektów oraz dodatkowych partnerów chcących dołączyć do Programu na późniejszym etapie.

13.System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem wieloletnim, który wyznacza cele i nakreśla kierunki działań w różnych sferach. W związku z powyższym, realizacja jego założeń odbywa się przy wykorzystaniu zintegrowanego systemu wdrażania, zmierzającego do ich skutecznej realizacji. System wdrażania Programu Rewitalizacji opiera się na wzajemnym współdziałaniu różnych podmiotów oraz zapewnia spójność procedur.

Operatorem rewitalizacji, czyli jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin, jest **Urząd Gminy**.

Proces ten odbywać się będzie przez doświadczonych pracowników Urzędu Gminy. Do ich zadań należeć będzie przede wszystkim sprawowanie nadzoru nad skutecznością i prawidłowością realizacji założonych w dokumencie założeń, a także:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie gminy,
- tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
- wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć, przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów „miękkich" (przygotowanie założeń, dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),

- długoletnie prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych,
- monitoring wdrażanych poszczególnych działań,
- ocena skuteczności przeprowadzonych działań,
- aktualizacja *Programu Rewitalizacji,* w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian, prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.
- koordynacja współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz dialogu społecznego.

Ze względu na zakres zadań własnych gminy, który obejmuje m.in.: sprawy ładu przestrzennego, miejskiego budownictwa mieszkaniowego, pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, ochrony środowiska czy infrastruktury, operator dysponuje odpowiednim personelem do wykonania swojego zadania. Na proces rewitalizacji składa się bardzo wiele „branżowych" procesów i to tak odmiennych, jak praca z trudnymi osobami wykluczonymi społecznie z jednej, a planowanie przestrzenne z drugiej strony – operator dysponuje odpowiednimi zasobami kadrowymi w tym zakresie. Dodatkowo operator jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał rady gminy i zarządzeń.

W celu prawidłowego wdrożenia założeń Programu konieczna jest realizacja konkretnych przedsięwzięć. Aby usprawnić realizację zawartych w dokumencie działań i osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom. Natomiast organizacja wykonania działań powierzona poszczególnym jednostkom samorządu według ich kompetencji, m.in. odpowiednim komórkom w Urzędzie Gminy lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania o charakterze bardziej złożonym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi, a także o charakterze ponadlokalnym, będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli. Realizacja działań rewitalizacyjnych jest wyzwaniem, nie tylko dla władz samorządowych, lecz również dla wszystkich pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie, m.in.: organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych oraz samych mieszkańców.

Z analizy aktualnej sytuacji Urzędu Gminy wynika, iż obecnie funkcjonująca struktura organizacyjna jest adekwatna do zadań, jakie Gmina realizuje oraz warunków i charakteru prowadzonej przez jednostkę działalności. Biorąc pod uwagę zakres działalności związany z wdrażaniem zagadnień poruszanych w Programie Rewitalizacji należy stwierdzić, że w ramach struktury organizacyjnej Urzędu funkcjonuje odpowiednio przygotowany zespół.

Nadzór z ramienia samorządu będzie prowadził **Wójt Gminy**, natomiast nadzór merytoryczny osoba zatrudniona na stanowisku **Sekretarza**.

Wójt Gminy odpowiada m.in. za:

Wójt Gminy	• Przewodniczenie pracom nad sporządzeniem analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,

	sporządzeniu lub zmianie gminnego programu rewitalizacji • Obwieszczenie o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia gminnego programu rewitalizacji • Występowanie do instytucji wskazanych w art. 17 ustawy o rewitalizacji o zaopiniowanie projektu gminnego programu rewitalizacji • Ogłaszanie i prowadzenie konsultacji społecznych

Współpracę z organizacjami pozarządowymi, pozyskiwanie środków zewnętrznych koordynował będzie **Kierownik Referatu Infrastruktury Technicznej** przy współpracy z Referatem Finansowo-Księgowym i Skarbnikiem Gminy. W proces na każdym etapie zaangażowani będą przedstawiciele następujących jednostek organizacyjnych:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Szkoły Podstawowej w Płonnem i Dulsku
- Biblioteki Publicznej,
- Gminnego Ośrodka Kultury.

Rada Gminy, jako organ przyjmujący Program Rewitalizacji dla Gminy Radomin w formie uchwały, nadzoruje jego realizację oraz osiągane efekty.

Zadania rady przedstawia poniższe zestawienie:

Rada Gminy	• Wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji • Zatwierdzenie i uchwalenie gminnego programu rewitalizacji • Uchwalenie zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji • Wdrożenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w gminnym programie rewitalizacji, służących realizacji zadań własnych Gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Gminy, • Uchwalanie zmian gminnego programu rewitalizacji, • Podjęcie uchwały o uchyleniu gminnego programu rewitalizacji w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych

Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w realizacji Programu

Koordynacją Programu Rewitalizacji to zadanie Gminy. Za zarządzanie przedsięwzięciami, w tym wdrażanie oraz monitowanie odpowiedzialni będą wyznaczeni przez Wójta

pracownicy. Zajmować się będą koordynacją procesu rewitalizacji, w tym poszczególnych przedsięwzięć i zadań. Ich zakres działań obejmuje:

- współpracę z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu;
- koordynacja działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania kilku komórek organizacyjnych oraz strony społecznej;
- współpraca z zewnętrznymi podmiotami realizującymi zadania wynikające z Programu Rewitalizacji lub z nimi powiązane;
- przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie czy pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zaplanowanych projektów,
- odpowiedzialność merytoryczna za sprawy związane z inwestycjami, przygotowaniem dokumentacji dotyczących zamówień publicznych,
- zbieranie informacji do monitorowania projektów oraz organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego,
- ocena projektów zgłoszonych do realizacji pod kątem osiągnięcia celów programu,
- opracowanie systemu sprawozdawczości z realizacji Programu;
- dokonywanie okresów przeglądów realizacji projektów,
- sporządzenia raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji Programu
- prowadzenie działań promocyjnych i publikacje informacji na temat realizacji programu
- przyjmowanie i weryfikacja wniosków od pomiotów zgłaszających udział w programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach programu
- weryfikacja kompleksowości kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- weryfikacja założeń programu i jego aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.

System informacji i promocji

Jednym z kluczowych elementów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji jest prowadzenie systematycznego dialogu pomiędzy interesariuszami a osobami zaangażowanymi w tworzenie i wdrażanie założeń dokumentu. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, mieszkańców) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji, a skuteczny dobór narzędzi jest podstawą opracowania dokumentu strategicznego. Na cele programu rewitalizacji wykorzystane zostaną:

- publikowanie na stronie www.Radomin.pl oraz na tablicy ogłoszeń informacji na temat postępów w przygotowaniu i wdrażaniu Programu,
- organizacja spotkań bezpośrednich z interesariuszami,
- publikowanie ogłoszeń w prasie.
- umieszczanie tablic reklamowych i tablicy pamiątkowej w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, które będą informować o zakresie projektu,

W systemie organizacyjnym przygotowania, wdrażania i monitoringu Programu Rewitalizacji należy uwzględnić także udział organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli przedsiębiorców i samych mieszkańców terenów rewitalizowanych. Efektywne włączenie przedstawicieli mieszkańców w system zarządzania programem będzie miało szczególną rolę aktywizującą społeczność lokalną oraz budowanie tożsamości z miejscem zamieszkania. Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe na bieżąco będą mogli zgłaszać swoje problemy oraz propozycje do ujęcia w Programie Rewitalizacji w następujący sposób:

- za pośrednictwem samodzielnych stanowisk wydzielonych w strukturze Urzędu Gminy bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji;
- za pośrednictwem jednostek organizacyjnych zaangażowanych w proces rewitalizacji m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkoły Podstawowej w Płonnem i Dulsku, Biblioteki Publicznej, Gminnego Ośrodka Kultury.
- bezpośrednio do Wójta Gminy Radomin w ramach indywidualnych spotkań w Urzędzie oraz na spotkaniach z mieszkańcami

14.System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitoring to proces polegający na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii Rozwoju oraz wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój gminy. Monitorowanie wdrażania zapisów dokumentu jest podstawowym warunkiem realizacji określonych w nim celów oraz stanowiącym o jego sukcesie. Monitoring ma również służyć kontroli postępu realizacji założonych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami. Z upływem czasu istotnym zadaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji gminy, regionu i kraju. Jednocześnie monitoring umożliwia uruchomienie w odpowiednim czasie procedur awaryjnych przewidzianych w rozdziale dotyczącym minimalizowania ryzyka i zmniejszaniu negatywnych zjawisk w otoczeniu.

Monitoring wdrażania PR, poprzez realizację poszczególnych przedsięwzięć i projektów, będzie przeprowadzany w dwóch zakresach:

- rzeczowym
- finansowym.

Pierwszy będzie obrazem postępu w osiąganiu celów oraz będzie stanowił kontrolę realizacji założeń. Drugi natomiast oceniał będzie racjonalność i wysokość wydatków finansowych na realizację poszczególnych działań (nakład / rezultat).

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020*, raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

sporządzany powinien być co najmniej **raz na 2 lata** i przekazywany IŻ RPO. Sugerowane jest jednak jego coroczne sporządzanie, w celu pełnej kontroli nad wykonalnością projektów realizowanych w ramach LPR. Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- wskaźników stanu kryzysowego,
- postępów finansowych, źródłach finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania *Programu.*

Punktem wyjścia dla procesu ewaluacji będzie ocena dokonywana na podstawie diagnozy sytuacji istniejącej w ramach konkretnych celów i wyników realizacji projektów. Zakłada się również, iż istotnym elementem będzie przeprowadzanie analizy ex-ante, czyli przed przystąpieniem do realizacji konkretnych przedsięwzięć realizowanych w ramach rewitalizacji. Kolejne etapy ewaluacji będą obejmować ocenę mid-term, a także ex-post (ocena po zakończeniu okresu dla którego jest przewidziany Program) – w ramach raportu monitoringowego.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie postępów realizacji Programu Rewitalizacji będzie Urząd Gminy i wyznaczony w jego strukturze odpowiedni pracownik. Będzie on współpracował z instytucjami, które są również zaangażowane w proces rewitalizacji, m.in. GOPS, Szkoła Podstawowa w Płonnem i Dulsku, Biblioteka Publiczna. Gminny Ośrodek Kultury

W przypadku nieosiągania przez PR zakładanych wskaźników i/lub nierealizowaniu zakresu rzeczowego i finansowego, raport z realizacji będzie wyjaśniać powody opóźnień i niepowodzeń. Zidentyfikowanym w raporcie problemom wdrożeniowym będą odpowiadać stosowne działania zaradcze. Okresowy raport monitoringowy będzie zawierał: postęp w realizacji rzeczowej i finansowej projektów, postęp w osiąganiu wskaźników, zagrożenia, które wystąpiły w okresie sprawozdawanym, podjęte środki zaradcze.

Monitorowanie realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań rewitalizacyjnych, w oparciu o szereg wskaźników pochodzących z publicznego systemu informacji statystycznej (GUS) lub wewnętrznego systemu sprawozdawczości gminy.

System aktualizacji Programu

Istotnym elementem jest aktualizacja dokumentu w przypadku wystąpienia podczas jego realizacji modyfikacji zachodzących w obszarze rewitalizacji lub na terenie pozostającym z nim zależności i wywierającym na niego wpływ. Proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegać będzie wpływowi czynników zewnętrznych oraz konsumować będzie efekty działań podjętych na wcześniejszych etapach jego wdrażania. W związku z tym Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany.

Mieszkańcy, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe będą mogli brać czynny udział w przygotowaniu, wdrażaniu i monitoringu PR w ramach sporządzanej przez Urząd Gminy aktualizacji. Sporządzana cyklicznie przez Urząd Gminy ocena procesu rewitalizacji będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi mieszkańcom zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. Mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w PR, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji PR.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku spostrzeżenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, Wójt wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego korektę.

Dla przejrzystości PR dla wszystkich zaangażowanych partnerów oraz instytucji, zmiany w uchwale Rady Gminy zostaną zasygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały zmieniającej w postaci rejestru zmian. Zmiany mogą również dotyczyć uwzględnienia nowych projektów oraz dodatkowych partnerów chcących dołączyć do Programu w późniejszym etapie.

15.Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 34.Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji	Projekt - nazwa	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmioty realizujące projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowana				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO
						%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne		
								EFS	EFRR	Inne			
Jednostka A	2018 -2023	Edukacja, poradnictwo i wsparcie terapeutyczne osób i rodzin o niewystarczających kompetencjach i umiejętnościach społecznych i zawodowych z gminy	Społeczny	Organizacja indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem oraz terapeutą uzależnień	Gmina Radomin	85	100 000	x					
		Szkolenia, staże zawodowe i	Społeczno – gospodarczy	Organizacja szkoleń oraz	PUP, Gmina	85	180 000	x			x		

		praktyki zawodowe		staży i praktyk zawodowych	Radomin								
		Działania animacyjno-kulturalno-szkoleniowe	Społeczne	Stworzenie Programu Aktywności Lokalnej PAL	Gmina Radomin	85	125 000	x		x			
		Utworzenie Sołeckie Centrum Aktywności Lokalnej do realizacji zadań z zakresu animacji społeczno - kulturalnej	społeczny		Gmina Radomin		160 000	x					
			Społeczny		Gmina Radomin	85	120 000	x			x		
		Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku	Społeczny	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Gmina Radomin	85	50 000	x		x			
			Społeczno – kulturalne		Gmina Radomin	85	100 000	x		x	x		
	2018 - 2019	Modernizacja oraz remont Wiejskiego Domu Kultury wraz z otoczeniem w Dulsku	Techniczny	Dostosowanie pomieszczeń Wiejskiego Domu Kultury oraz terenu wokół w celu prowadzenia tam projektów zmierzających do rozwoju społeczno –	Gmina Radomin	85	400 000		x				

				kulturalnego									
		Modernizacja oraz wyposażenie Regionalnej Izby Pamięci Mari Dąbrowskiej	Techniczny	Zmodernizowana Izba pozwoli na prowadzenie projektów, których celem będzie zwiększenie potencjału sołectwa i atrakcyjności turystycznej	Gmina Radomin	85	400 000		x	x			

16.Spis tabel, schematów i wykresów

Schematy

Schemat 1. Zasady tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomin

Schemat 2. Spójność z dokumentami strategicznymi

Schemat 3. Cele rewitalizacji

Schemat 4. Projekt koncepcyjny zagospodarowania terenu – kierunki funkcjonalno-przestrzenne rewitalizacji obszaru zdegradowanego

Tabele

Tabela 1. Spójność z dokumentami strategicznymi

Tabela 2. Bezrobocie w gminie Radomin – stan na 31.12.2016

Tabela 3. Wyniki egzaminu szóstoklasistów na terenie Gminy Radomin i województwa kujawsko-pomorskiego

Tabela 4. Lokata gminy w powiecie pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji

Tabela 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 6. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 7. Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Tabela 8. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów z ostatnich trzech lat w placówkach na terenie Gminy Radomin

Tabela 9. Zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników

Tabela 10. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 11. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 12. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 13. Zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników

Tabela 14. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 15. Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Tabela 16. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 17. Zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników

Tabela 18. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Tabela 19. Sołectwo Płonne – negatywne zjawiska w innych sferach

Tabela 20. Sołectwo Dulsk – negatywne zjawiska w innych sferach

Tabela 21. Liczba ludności i powierzchnia poszczególnych sołectw w Gminie Radomin

Tabela 22. Problemy społeczne na terenie sołectwa Płonne

Tabela 23. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w SP w Płonnem

Tabela 24. Kluczowe zjawiska w analizowanych sferach w sołectwie Płonne

Tabela 25. Problemy społeczne na terenie sołectwa Dulsk

Tabela 26. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w filii SP w Dulsku

Tabela 27. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w filii SP w Dulsku na tle innych sołectw gminy Radomin

Tabela 28. Kluczowe zjawiska w analizowanych sferach w sołectwie Dulsk

Tabela 29. Kierunki działań i przedsięwzięcia

Tabela 30. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Tabela 31. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 32. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania

Tabela 33. Obszar rewitalizowany. Przestrzenie szczególnie istotne. Propozycje interesariuszy

Tabela 34. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wykresy

Wykres 1. Populacja gminy Radomin w latach 2002-2016

Wykres 2 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Radomin z podziałem na ekonomiczne

grupy wiekowe do 2030 r.

Wykres 3. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności w Płonnem i gminie

Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie sołectwa Płonne

Wykres 6. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa Płonne

Wykres 7. Struktura wiekowa ludności w Dulsku i gminie Radomin

Wykres 8. Grupy interesariuszy zaangażowanych w proces programu,

Mapy

Mapa 1. Granice obszaru zdegradowanego w gminie Radomin